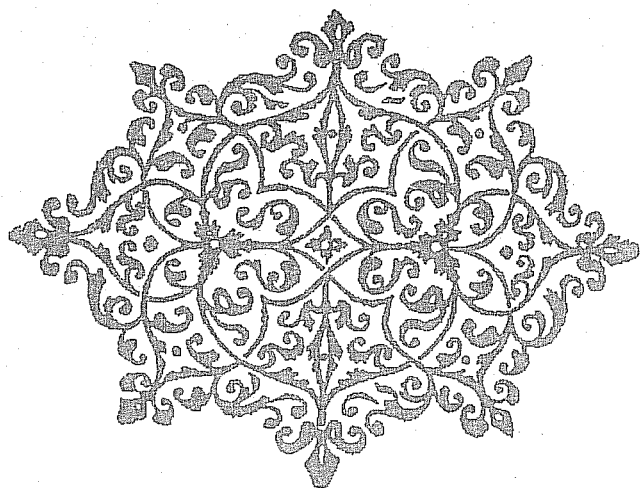

Nové Bratrské Listy

II. ročník 2000 číslo 3.

Staroměstské
popravy

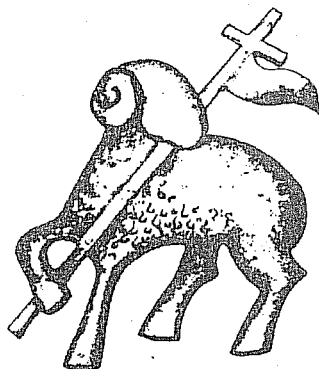
Milada Horáková

Dohoda
z Fetter Lane

Nikdy nejsme
opuštěni

Zvláštní příloha:
JUBILEUM
M. L. Zinzendorfa
a E. D. z Reussů

„Bylo za vás zapláceno
výkupné, nebudte otroky lidí!“

obsah

2 editorial (Bohumil Kejř)

3 biblická úvaha
J 15, 26 (Hana Jaluřková)

ekumena

4 Jitřní velikonoční bohoslužba (B. Kejř)
5 Mnoho charismatiků postavilo duchovní
prožitky nad Přsmo svaté (rozhovor s W.
Kopfermannem)

dějiny

6 Staroměstské popravý (Vladimřř Sakař)
11 Čtyři pražské artikuly (S-ř)
11 Milada Horáková (Jana Vecková)

čtenáři čtou... a přiřř

12 Nikdy nejsme opuřřtění (Věra Prokeřřová)

zprávy ze světové UF

15 Zasedání teologické komise Unitas fratrum
(J. Halama Jr.)
zprávy (O. Halama, M. Ulrichová)
18 Dohoda z Fetter Lane

nařř seniorát

20 Slavnost v Železném Brodě (R.D.)
21 Sdružení sester Ochránovských sborů (M.
Ulrichová)
22 Ohlédnutí za velikonočním časem (S.M.)
23 Turnov (Ondřej Halama)

Nové Bratrské Listy

Tento církevní časopis pro své členy a
přátele vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při
ČCE v Praze.

Adresa: Hálkova 5, 120 00 Praha 2, tel.:
02/ 24 94 18 70. E-mail: UF.PRAGA @
netforce.cz

Registrováno pod značkou MHMP - 7/99

editorial

Vážení čtenáři,

připravujeme toto číslo našeho časopisu v době,
kdy probíhají důležitá církevní jednání.
Přinášíme krátkou, ale aktuální zprávu ze
synodu Kontinentální provincie Jednoty
bratrské, která - podle rozhodnutí Poradního
výboru Unitas fratrum - poskytla našemu
Ochránovskému seniorátu spojení se světovou
Jednotou bratrskou.

Zajímá nás i jednání synodu Českobratrské
círky, který upřesní některé praktické body
našeho dalšího soužití. Byli bychom rádi, kdyby
oběma stranám tato spolupráce přinášela
užitek. Především si však přejeme, abychom v
našich sborech prožívali Boží přítomnost a jeho
jednání, které proměňuje naše postoje, které
dává dobrý výhled a posiluje, abychom
zůstávali na cestě života.

Vrcholí oslavy Zinzendorfova jubilea - stále
otiskujeme zvláštní přílohu a těšíme se, že ještě
do konce roku budeme moci přinést další
zajímavé a podnětné články. Zároveň
nechceme ztrácet ze zřetele ani jiné úseky
církevních dějin, ale také se věnovat tomu, co
se děje v této době u nás i na jiných místech.

Také biblická úvaha v tomto čísle je
zaměřena k církevnímu roku - ke svátku Letnic,
seslání Ducha svatého. V krátkém citátu od W.
Gurnalla je vyjádřeno, proč je Duch svatý pro
nás nepostradatelný:

Kristus je dveřmi, které otevírají k Boží
přítomnosti, víra je klíč, který dveře odemýká,
ale Duch svatý je tím, kdo tento klíč dělá.

Je naší snahou i upřímným přáním, abyste
z následujících stránek načerpali nejen
informace, ale i povzbuzení pro cestu víry.

Bohumil Kejř

biblická úvaha

„Když pak přijde ten Utěšitel, Duch pravdy, který od Otce pochází, ten svědectví bude vydávati o mně.“

J 15, 26

S Pánem Ježíšem přišla na tento svět Boží moc. Tato moc byla vždy na tom místě, kde právě přebýval a kudy procházel.

To, jak se Ježíš jevil očím současníků, bylo zvláštní. Byl něco mimořádného, někdo mimořádný. Ano, Ježíš činil veliké věci - ale podle Mk 3,22 si je někteří lidé vysvětlovali tím, že v knízetí ďábelském vymítá ďáblý.

Lidé se velmi divili jeho učení. Učí jinak než zákoníci, jako moc máje (Mk 1,22), ale i to se dalo vysvětlit třeba tím, že on je jedním z proroků (Mk 8,28). A ten, komu Ježíš vadil, mohl v něm vidět nebezpečného kacíře. Bible říká, že na Ježíšově lidství bylo možno se pohoršit.

K tomu, aby ten kdo hodnotí Pána Ježíše byl objektivní, je třeba něco navíc. Dar od Pána Boha. Někteří učedníci jej dostali. Šimon Petr vyznal: „Ty jsi Kristus, ten Syn Boha živého.“ Ježíš mu na to řekl: „Blahoslavený jsi Šimone, synu Jonášův, nebo tělo a krev nezjevilo tobě, ale Otec můj, kterýž jest v nebesích“.

Právě toto jasnozřivé Petrovo prozření skrze Ježíšovo lidství k jeho skrytému a pravému božství je darem Božím - je zázrakem Ducha. Skrze Ducha sv. někteří poznali v člověku Ježíše Krista, Pomazaného Páně, Syna Božího.

Dovedeme si představit v jaké depresi se pak učedníci ocitli, když byl jejich Mistr ukřižován, popraven, krutě vyřizen? Vědomí opuštěnosti a zklamání je naprosto ochromilo.

Jiskřička naděje svítla, až když zažili vzkříšení Páně a jeho nanebevzetí. Stále však byli svázáni strachem. Jiskřička doutnala dušena člověčinou. Zamykali dveře a téměř nevycházeli z domu, jen šeptem si sdělovali, že ukřižovaný Ježíš se jim zjevoval jako vzkříšený Pán. V padesátý den po velikonočních vyšlehl z jiskřičky plamen. Ta úžasná událost se nedala utajit - „Ježíš Kristus vstal z mrtvých. Jeho láska a pravda je navždy vytržena z hrobu“ - vyběhli na ulici a tuto zprávu vyhlášovali světu.

Duch svatý jim dal sílu. Duch Kristův, jako svatá nepochopitelná síla napřimil ustrašené. Ježíšova nepřítomnost se mění v přítomnost Ducha. A jeho věrní už nejsou opuštěni, ale „Ducha - plní“. V Duchu se ten, „který byl vzat“, přibližuje k lidem, v Duchu je „ten, který sedí na nebesích“ přítomen na zemi - je zde uprostřed svých. Dává sílu „vnitřnímu“ člověku, sílu k pravdě, lásce ke svobodě. Ne, aby se člověk někde v soukromí radoval a pyšnil tímto darem, těšil se jak se bude v hloučku stejně laděných - nebo obdarovaných seberealizovat. Ne, je tu láska a svoboda. Svoboda k činu, k odvaze.

Právě sebenalezení je ježíšovské. „Kdo by chtěl zachránit svůj život, ten o něj přijde, kdo však přijde o život pro mne a pro evangelium, zachrání jej.“ (Mk 8, 35)

Obnova, kterou působí Duch svatý, směřuje navenek. Začíná v nitru člověka, ale neomezuje se na něj. Povzbuzuje k vyjití ze sebe, zmocňuje ke kroku do vnějšího světa. Duch svatý je dynamický, tvůrčí. Už při stvoření působí Boží Duch. Prochází Starým zákonem a v Ježíšovi vstupuje do Nového. Uzdravování a skutky záchrany se dějí v moci

Ducha svatého. Celá Ježíšova koncepce je koncepce Ducha svatého. Proto je směrodatným projevem Ducha láska Kristova. Láska vede ven, mezi lidi, vede k vytváření společenství. Kolem Petra se tenkrát o letnicích začíná vytvářet církev - společenství víry. Tak vytváří Duch svatý „tělo“. Z lidí hříšných, všelijak pokřivených, ale Bohem milovaných. Nejsme elitou lidského rodu a přesto se Duch svatý zaměřuje na lidské společenství víry a chce jej formovat. Při tom není jeho zajatcem, žádná církev nemá „patent“ na Ducha svatého. On naopak na všechny ty naše

„patenty“ útočí, vane kam chce.

Osvobozuje nás samé od sobectví a strachu. Zakládá svobodu pro bližní - lidi i tvory. Přes nové lidství křesťanů k „novému stvoření“. K solidaritě se světem a veškerým tvorstvem. Vzpomeňme na Františka z Assisi nebo na Alberta Schweitzera.

Duch svatý je dar, otevírá naše nitro k přijetí víry, naděje a lásky, dává odvahu k pravdě a svobodě.

Prosme o tento dar pokorně.

H. Jalušková

ekumena

Jitřní velikonoční bohoslužba

Již poněkolikáté byli pražští křesťané pozváni, aby den vzkříšení oslavili v ekumenickém společenství u sochy sv. Václava. A tak se už před sedmou hodinou sešlo několik desítek lidí z různých církví, aby se radovali z těch velkých věcí, které Bůh učinil a aby společně vyznávali svou víru v počátek nového života.

Tato setkání organizuje sbor baptistů z Vinohrad na popud anglicky mluvících křesťanů, žijících v Praze. I proto je celé setkání dvojazyčné. Kázání měl J.W.Tiefel a na čtení z Pisma i na modlitbách se podíleli zástupci obou jazyků z různých církví. Překládáno nebylo dramatické recitační pásmo, které přednesli američtí křesťané.

Je výhodou, že všichni účastníci se pak ještě dostanou do svých sborů. I když se nejedná zatím o velké setkání,

účast na něm proti loňskému roku stoupla. Je zřetelné, že alespoň pro některé křesťany je to vítaná příležitost, která jim napomáhá intenzivněji prožívat velikonoční evangelium. Patrně by však samotné věci prospělo, kdyby se tato dobrá akce konala spíše v nějaké klidnější lokalitě. Projíždějící vozy silně omezovaly poslech a v tuto časnou hodinu se na Václavském náměstí nevyskytuje tolik lidí, kteří by snad mohli být osloveni.

Nám se vybaví, že na mnohých místech světa se při rozbřesku velikonočního jitra schází na hřbitovech členové Obnovené Jednoty bratrské, aby vyznali svou víru v Kristovo vzkříšení a aby se posilovali nadějí, která přesahuje horizont našeho času.

B. Kejř

Mnoho charismatiků postavilo duchovní prožitky nad Písmo svaté

Redaktorka měsíčníku Chrischona Magazin, který vydává Misijní institut (škola) na St. Chrischoně u Basileje, známý nejen ve Švýcarsku, přinesla nedávno rozhovor s Wolframem Kopfermannem, zakladatelem a vedoucím evangelikální charismatické Anskar-Kirche v Německu.

Z biografie Wolframa Kopfermanna, který byl jako referent pozván v listopadu 1999 na kongres na St. Chrischonu: Narodil se 1938 v Beverungen. Uprostřed padesátých let uvěřil v Pána Ježíše prostřednictvím „Marburgské společnosti“. Studoval teologii a sociologii, byl potom 6 let vědecký asistent na teologické fakultě v Erlangenu. V letech 1969-1974 vikářem a farářem v Bavorsku. Od 1974 žije v Hamburku. Během prvních 14 let byl farářem Německé zemské církve. Tam prožil neobyčejné probuzení. 1988 založil evangelikálně-charismatickou Anskar-Kirche.

R.: Jak posuzujete dnes, s odstupem několika let, založení Vaší vlastní církve?

K.: Od založení naší církve jsem udělal množství chyb, z nichž jsem se mnoho naučil. Těchto 11 minulých let nepatří k těm nejlehčím v mém životě. Nicméně nebyla jediná minuta, v níž bych sám litoval, že byla založena.

R.: Dlouho jste platil za jednoho z vedoucích charismatiků v Německu. Proč se dnes stále více distancujete od charismatických kruhů?

K.: Každý znovuzrozený křesťan nese v sobě Ducha svatého, ale ne každý přizná Duchu svatému místo, které by chtěl mít. To platí samozřejmě také pro tzv. charismatiky. Rozumím charismatické-

mu hnutí tam, kde bylo a je duchovně zdravé, jako Boží nabídku celému křesťanství, aby očekávalo stále méně od vlastních aktivit a snah a stále více od jeho Ducha. Jestli správně rozumíme naléhavé prosbě, která se skrývá za řeči o takzvaném duchovním křtu, pak jde o otázku plné moci. Jinými slovy: z mého pohledu byly křesťanství skrze charismatické hnutí zprostředkovány podstatné impulsy. Části evangelikálního světa se dodnes k tomuto vyzvání nepostavily. Na druhé straně, v průběhu uplynulých let na sebe upozorňovaly nezdravé trendy. Mnoho charismatiků postavilo duchovní prožitky nad Písmo svaté. Je rozdíl, jestliže bychom chtěli zakoušet biblická zaslíbení nebo jestli hledáme zkušenosti, pro které si vymýšlíme biblické důkazy. Bible musí zůstat mírou nejen pro otázky učení, nýbrž také pro oblast křesťanské spirituality. Jinak jedna duchovní móda vystřídá druhou. Proto věřím, že velké části charismatického hnutí potřebují návrat ke Slovu.

R.: Co Vám působí v Anskar-Kirche více starostí: Duch svatý nebo organizace?

K.: Nový Zákon i zkušenosti posledních desetiletí mi dovolují věřit, že Duch svatý v některém ohledu vzbuzuje znepokojení. Naopak považuji za mýtus, že zápas o dobrou organizaci zásadně odporuje Duchu svatému. Starost mi dělá otázka, do jaké míry já sám jsem byl a jsem překážkou pro Ducha svatého.

R.: Má to co dělat s Duchem svatým, že tak mnozí vedoucí sborů jsou „vyhořelí“ a rezignují?

K.: Ne, nýbrž s chybějící důvěrou k Duchu svatému! Vyhoříme, když děláme příliš mnoho nebo příliš rozličného... Děláme příliš mnoho, když ještě věříme moci lidské aktivity. Snad potom je naše rezignace předstupněm k hlubší kapitulaci: „Ty, Pane, to musíš udělat, jinak se to skutečně nestane“. Není

žádné hlubší naplnění Duchem svatým bez předcházející kapitulace.

R.: Jak oddělujete ve všedních dnech Ducha svatého od vlastního ducha?

K.: Nejprve: Co neodpovídá biblické pravdě, to nemůže být od Ducha svatého. Dále: Duchovní síla roste - podle mne - na cestě s Ježíšem Kristem. Za třetí: Já osobně téměř nikdy neužívám výraz "Duch svatý mi ukázal". Podle mého mínění je lepší, když dodatečně vyjde najevo, že Bůh opravdu mluvil.

*výtah z delšího rozhovoru
překlad M. Ulrichová*

dějiny

Staroměstské poprav

Zamýšlíme se v tyto dny nad památkou 27 reprezentantů českého stavovského odboje, poraženého v nešťastné bitvě bělohorské 8. listopadu L.P. 1620. Tato porážka znamenala konec svobody náboženského vyznání v zemích Koruny české na více než dvě staletí. Začala tu katastrofa, dovršená po desetiletích zápasů vestfálským mírem v roce 1648, který potvrdil vítězství Habsburků ve středoevropském prostředí na velmi dlouhou dobu. České země se staly součástí katolické střední Evropy a „železná opona“ oddělila české země od protestantské Evropy.

Bez nadsázky se dá říci, že reprezentanti českých stavů, popravení na Staroměstském náměstí 21. června roku 1621, byli prvými oběťmi násilně prováděné protireformace a zároveň také

prvními oběťmi, které předznamenávaly ústavní změny, zavedené bělohorským vítězem v Království českém a Markrabství moravském.

Celé stavovské povstání bylo vyvoláno zjevnými pokusy o rekatolizaci již za vlády Matyášovy (1611-1619), když docházelo k prvním přímým omezením činnosti reformačních obcí na panstvích královských a duchovenských. V roce 1617 byl dokonce zbořen evangelický chrám v Hrobích (11.-13. prosince) a uzavřen další evangelický kostel v Broumově. Tento čin budil velké obavy zvláště proto, že byl za českého krále designován a korunován Ferdinand Štýrský (6.VI. designován a 29.VI. korunován), dobře známý svým postojem k nekatolíkům. Již v Korutanech a ve Štýrsku provedl během nedlouhé doby důslednou rekatolizaci potlačením luterské církve, neboť luterští získali v obou zemích za vlády jeho otce Karla většinu.

Musíme si také uvědomit, že čeští stavové byli zakotveni v právním vědomí náboženské snášenlivosti a svobody vyznání, které se stalo již v druhé polovině 15. století součástí zemských zákonů a jejich výkladu (v Čechách Smlouvou kutnohorskou z r. 1485, na Moravě přijetím zásad v Knize Tovačovské, jejímž autorem byl zemský hejtmán Ctibor Tovačovský z Cimburka). Majestátem Rudolfa II. byly tyto zásady aktualizovány a znovu stvrzeny.

Tyto skutečnosti můžeme považovat za skutečné pohnutky, které vedly evangelické stavy (tak si tenkrát říkali čeští stavové, hlásící se k české církvi pod obojí způsobou přijímající) k stavovskému povstání, které započalo třetí pražskou defenestrací 23. května 1618. Tímto jejich činem se rozpoutal veliký konflikt, který se z původně české války proměnil v hroznou válku třicetiletou.

Jistě bylo vinou českých stavů, že jejich akce nebyla dokonale připravena a důsledně vedena. Také volba nového krále Friedricha Falckého nebyla právě nejvýhodnější, protože zbavila stavovské povstání podpory saského kurfiřta Jana Jiřího, který byl luterán. Rozhodla tu pravděpodobně vůle budoucích představitelů Jednoty bratrské, zvláště Václava Budovce z Budova, jejichž srdci bylo kalvínství bližší. K problémům, které museli čeští stavové při svém odboji proti Habsburkům přemáhat, byly i vnitřní vztahy mezi novým králem Friedrichem a stavovskou vládou. Ty vystoupily do popředí zvláště po vánocích roku 1619, kdy s královým souhlasem dvorní kazatel Skultétus „vyčistil“ svatovítský chrám velmi bezohledným způsobem tak, že odstranil mnoho uměleckých předmětů a poškodil i vnitřní výzdobu chrámu. Tenkrát podráždil představitele stavů, nejen luteránů, ale i těch, kdo se hlásili k Jednotě. Nemluvíme již vůbec o poměrně

velkém počtu těch, kdo byli kališníky.

V samotném složení českých stavů tkvěl ještě další problém - byl to vztah mezi královskými městy a městským stavem vůbec a drobnou šlechtou na straně jedné a vedoucími silami vzpoury na straně druhé. Šlo tu o neblahé dědictví nedůslednosti vyšších stavů (tedy mocných a významných rodů), která nakonec vedla k přesvědčení, že městský stav bude ponechán osudu a ti, kdo jej získali na svou stranu, se vyvlečou ze své odpovědnosti a nebudou s ním postupovat solidárně. Tuto zkušenost získala královská města již v roce 1547, kdy utrpěla nejvíce škod po potlačení akcí, směřujících na pomoc šmalkaldské jednotě protestantských stavů v zápase o svobodu náboženského vyznání v sousední Říši. Vždyť stavovské povstání vedla vlivná a bohatá šlechta a někteří byli, bohužel, vedeni spíše zájmem o přístup k dvorským úřadům než touhou po svobodě vyznání.

Hlavní příčinou nezdaru stavovského povstání však byla malá obětavost stavů, jejichž žoldnéřské vojsko bylo velmi špatně placeno a právě tak nedostatečně vstrojeno. Konečně pak nepřihlédlo stavovské vedení k návrhům zástupce rakouských protestantských stavů Ignáce Tschermembela, který upozorňoval na vhodnost navázání na husitství tím, že by byli poddaní přitaženi k činnosti pro zdar povstání zlepšením svého postavení.

Přesto však je třeba si uvědomit, že hlavním významem stavovského povstání bylo - a tu si dovoluji citovat vynikajícího znalce českých dějin profesora Josefa Pekaře, věřícího římského katolíka: „*Jakkoli rozdílné vlivy a motivy nabyly účasti v české válce a jakkoli chabě a nešťastně byla vedena, je ona a zůstane v jádře svém plodem obavy před násilím mravním, aktem obrany proti methodě násilné protireformace, utělené ve Ferdinandu II., to pak musí*

konečně rozhodovat o mravním a tím i vyšším smyslu a kulturním hodnocení stran. To jest na Bílé hoře nezvítězila kultura vyšší. A jakkoli vysoko potom vznesly se kupole barokních kostelů a honosné fronty barokních paláců v pokatolištěné Praze, jejich vítězný postoj nemohl nikdy zaplašit památku slz a krve, jimiž v letech hrůzy naplnil brutální vítěz znásilněnou zemi" (Josef Pekař: *Bílá Hora, její příčiny a následky*). Popravy a jim předcházející soudní proces, tolik připomínající procesy a popravy nedávných padesátých let, byly krvavou předzvěstí toho, co se dostavilo o málo později.

Ve velezrádném procesu bylo souzeno veliké množství lidí podle připraveného scénáře, který sestavila komise, jejímiž členy byli: kardinál František z Ditrichštejna, nejvyšší kancléř Zdeněk Vojtěch z Lobkovic, hrabě z Hohenzollernu, kníže Eggenberg, dvorský rada Hegenmüller, náměstek říšského kancléře Ulm a hrabata Meggar a Trauttmansdorf. Ti projednali postup, který byl založen na návrhu hraběte Viléma Slavaty, předloženém ještě před

porážkou bělohorskou (3. listopadu 1620). Slavata navrhoval konfiskovat statky všem, kdo se jakkoliv účastnili povstání a dopustili se urážky majestátu. Podobně vybízel k represí i Martinic. Ten se ještě 23. května 1621 (tedy necelý měsíc před popravami) dožadoval trestu pro „rebely“ a toho, aby svatá víra katolická byla povýšena, což by se nestalo, kdyby kacíři našli milost.

Obviněných bylo tolik, že se komise obávala navrhnout, aby byli popraveni všichni a takové množství poprav by mohlo vyvolat představu toho, že nejde o trest, ale o pomstu. Proto byli provinilci rozděleni do tří skupin:

1/ nejméně měli být potrestáni ti, co nic jiného neučinili, než že uznali Friedricha Falckého za krále - to se týkalo i katolíků; ti měli být potrestáni jen pokutou;

2/ těžšího trestu se mělo dostat těm, kdo měli v době povstání nějaký úřad, nebo vykonali pro povstaleckou vládu nějakou službu, tedy dopustili se dvakrát urážky majestátu; měli být zbaveni úřadů a konfiskován jim majetek;

3/ ti, kdo vedli povstání - těm byl navržen trest smrti.

Komise navrhovala, aby byl vedoucím celé této akce Maximilián Bavorský. Vše s ním prokonzultovali v Mnichově hrabě Hohenzollernský a Hegenmüller. Ti ještě před tím jednali v Pasově s českými katolickými emigranty - někdejšími nejvyššími purkrabími Adamem ze Šternberka a Slavatou a Martinicem. Vévoda Maximilián Bavorský s celým plánem souhlasil, odmítl však čistku v Čechách vést. Byla tedy ustavena pražská exekuční komise s Karlem z Lichtenštejna v čele.

Po prozkoumání jednotlivých případů navrhla v prvé řadě rozsudky v procesu s těmi, kdo uprchli a odsoudila zpětně i ty, kdo již zemřeli. Po velmi krátkém líčení - 2. dubna 1621 podal

Viléma Slavata z Chlumu a Košumberka,
Diadochus B. Paprockého, 1602

královský prokurátor žalobu a o tři dny později byly přibity rozsudky na šibenicích Měst Pražských. Také ještě v dubnu byly vyneseny rozsudky nad těmi, kdo zemřeli v trvalé vzpouře (Petr ze Švamberka, Albrecht Jan Smiřický, generál Linhart Colonna z Felsu - padl v r. 1620 v Rakousích, Michal Slavata a Oldřich Kinský). Další návrhy na rozsudky byly vypracovány v květnu (17. 5. - 25 rozsudků, 29.5. - 20 rozsudků) a v červnu (12.6. - 6 rozsudků). Celkem tedy komise vypracovala 51 rozsudků.

Celé soudní líčení bylo vpodstatě dobře připraveným divadlem, v jehož režii bylo počítáno i s udílením milosti odsouzceným. V návrhu byly i velmi kruté rozsudky, jež byly někdy „zmírněny“ - tak např. bylo změněno čtvrcení za živa za čtvrcení po smrti a podobně (např. v případě Jana Jesenia, doktora lékařství). Vůbec, nad krutostí pražských návrhů rozsudků se vídeňská komise pozastavila a sama se snažila, jak již bylo svrchu řečeno, o jejich zmírnění.

Konečná bilance byla tato:

K trestu smrti byli odsouzeni a také popraveni:

ze stavu panského:

Václav Budovec z Budova (70 let), vůdčí osobnost české protihabsburské politiky

Jáchym Ondřej Šlik (52 let)

Křištof Harant z Polžic a Bezdržic

ze stavu rytířského:

Václav Kaplíř ze Sulevic (86 let)

Prokop Dvořecký z Olbramovic

Bedřich z Bílé a na Řehlovicích

Jindřich Otta z Losu (80 let)

Diviš Černín z Chudenic - odmítl duchovní pomoc od jezuitů, ač byl římský katolík

Vilém Konecchlumský (70 let)

Bohuslav z Michalovic

měšťané:

Valentin Kochan z Prachové (60 let) - mistr svobodných umění, písař Nového Města Pražského

Tobiáš Štefek z Koloděj, radní Malé Strany

Křištof Kober, radní z Malé Strany

Jan Šultys z Felsdorfu, primátor Kutné Hory

Maxmilián Hošťálek, primátor Žatce

Dr. Jan Jesenius, rektor University (55 let), před stětím mu kat vyřízl jazyk

Jan Hauenschild, doktor práv, před stětím mu kat usekl pravou ruku

Jan Kutnauer ze Sonnenštejna, mistr svobodných umění, byl oběšen na břevnu z oken radnice

Leonard Rüppel, doktor práv, před stětím mu kat usekl pravou ruku

Simcon Sušický ze Sonnenštejna, mistr svobodných umění, nevlastní otec

Kutnauerův, byl oběšen na břevnu z oken radnice

Natanael Vodňanský, primátor Starého Města Pražského, byl oběšen před radnicí na šibenici

Václav Maštěrovský z Jizbice, pražský měšťan, byl sťat

Jindřich Kozel z Peclínovce, radní Nového Města Pražského, byl sťat

Ondřej Kocour z Votína, radní Nového Města Pražského, byl sťat

Jiří Řečický, radní Nového Města Pražského, byl sťat

Michal Witmann, radní Nového Města Pražského, byl sťat

Šimon Vokáč z Chýs, pražský měšťan, byl sťat

Dále byli potrestáni:

Mikuláš Diviš z Doubravína, městský písař, byl přibit za jazyk k šibenici, kde si pobyl dvě hodiny. Pak byl uvězněn.

Z města byli vymrskáni měšťané Václav Božecký, Josef Kubín a Václav Švehla. Tělesné pozůstatky doktora Jesenia byly ještě posmrtně rozčtvrceny a rozvěšeny po popravišti za městem.

Hrůzná podívaná měla zastrašit nepřátele Habsburků a rekatolizace. Velmi záhy byli popraveni považováni za mučedníky. Brzy se také o jejich utrpení a hrdinské smrti psalo.

Malostranský farář Jan Rosacius Hořovský, který doprovodil na popraviště mnohé z popravených, napsal o tom zprávu: Koruna neuvadlá mučedníků Božích českých, vydanou samozřejmě v exilu. Podobným svědectvím bylo i vyličení Pavla Ješina z Bezdězí: Posmrtná paměť českým hrdinům (vydáno bylo v roce 1621 v Holandsku, ovšem anonymně). Samozřejmě o staroměstské popravě psal také Jan Amos Komenský v Historii protivenství církve české.

Další život mučedníků staroměstským byl dán i v lidové tradici. Zpravuje nás o tom jednak Karolina Světlá ve svých Pamětech; píše se v nich: „Strýcové naši českobrodští znali se tehdy všichni pouze jen naoko k církvi katolické. Jakmile se dostali na svatojanskou pouť do Prahy, tož bývalo vždy jejich první dojiti na Staroměstské náměstí a poklonili se v tiché slzavé modlitbě mučedníkům za národ a víru tam odpraveným. Odtamtud putovali k mostu kamennému (Karlův most), kde bývaly hlavy oněch svatých mučedníků vystřeny, pak na Betlémský plácek, kde navštívili místo,

kde stávala Betlémská kaple a poklonili se památce Husově.“

Podobný vztah k obětem staroměstské exekuce dosvědčuje i jedna ze staropražských pověstí, která vypráví o tom, že hlavy popravených byly tajně pohřbeny exulanty, kteří se v roce 1631 navrátili se saským vojskem do Prahy, nejdříve v Týnském kostele a pak u Salvátora. Odtud prý se odebíraly v noci ve výroční den popravy na Staroměstské náměstí, navštívily místo, kde stávalo popravni lešení a nakonec se šly podívat na orloj. Když šel dobře, vracely se pokojně zpět do své hrobky, šel-li nepravidelně, tu měly za to, že se české zemi špatně vede a ve chrámu salvátorském se modlily za svůj lid a za navrácení pokoje... Z toho je vidět, že naše současné vzpomínání není ničím umělým, novodobým, ale že úcta k 27 reprezentatnům stavovského odboje byla vždy živá a že ani dnes není něčím umělým, ale navazuje na starší tradici domácí.

Není ostatně divu - poprava byla tak hrůzná a ještě 10 let visely lebky popravených na Karlově mostě, zavěšené na ochozu Staroměstské mostecké věže. Podobně tomu bylo v Žatci a v Kutné Hoře, kde hlavy popravených primátorů byly přibity na městskou bránu.

PhDr. Vladimír Sakař, CSc.

Literatura:

Josef Petráň: Staroměstská exekuce. Praha 1971 a 1992; A. Gindely: Popravy v Praze po bitvě bělohorské a jejich následky. Časopis Národního muzea 1879; Fr. Kavka: Bílá Hora a české dějiny. Praha 1962; J. Pekař: Bílá Hora, její příčiny a následky v: J. Pekař: Postavy a problémy českých dějin (usp. Fr. Kutnar). Praha 1990

K odbornému výkladu doktora Sakaře připojujeme ještě poslední 2 sloky z nesmírně obsáhlé epické básně od **Jana Rokyty**, nazvané **Na Staroměstském rynku**, která ve svém druhém vydání vyšla k jubilejnímu dni 21. června roku 1921:

Věky uplynuly - zmizel s Týna Jiří,
zmizel kalich zlatý - krev, co tekla z žil,
dávno vyschla - jiná doba v dálku míří,
ale smutek, jenž tu křídla rozšířil,
ještě polétá zde - čas, jenž všecko smíří,
krve, jež tu tekla, dosud nesmířil...

Ten rynek Staroměstský,
pěkně do čtverhrana,
zamyšlen je stále jako kmetská tvář,
zahleděná zpátky, sešlá, ustaraná.
Teskno na něm, i když slunce plane zář,
jak by stále na něm vyzváněla hrana,
vážno, jak bys hleděl v chrámě na oltář...

Čtyři pražské artikuly - základní program české reformace 580. výročí

V Praze, obležené křižáckými vojsky, se shromáždili husité prakticky všech směrů. Tím se vytvořilo příznivé klima k jednání o společném programu husitství. Není jasné, zda Čtyři pražské artikuly byly vyhlášeny 27.5.1420, nebo až 14.7. v den, kdy táborští bojovníci ve vítězné bitvě na Vítkově, pod vedením Jana Žižky, odrazili útok křižáků, který měl odříznout Pražská Města od venkova.

Protože tu byli shromážděni husité pražského, tábořského i východočeského seskupení, byly artikuly obecně přijaty. Staly se vyznáním a vyjádřením společné cesty za Kristem. Znění tohoto

programu je velmi jednoduché. Nesmíme však zapomínat, že v podmínkách universalistického diktátu římské církve nad západním křesťanstvím, bylo toto vyjádření svrchovaně odvážné a pokrokové. Obsahovalo následující požadavky:

1) aby slovo Boží mohlo být bez překážek a svobodně hlášáno v celé zemi

2) svátost Večeře Páně budiž vysluhována pod oboji způsobou podle příkazu Kristova a praxe apoštolů

3) kněžím nepatří světské panování - tím se rozumí, že ani církvi ne

4) aby hříchy světské a zvláště zjevné byly trestány jak u kněží, tak u laiků světským soudem k tomu příslušným.

Nepsaným požadavkem bylo i užívání mateřského jazyka při bohoslužbě.

Husité přikládali těmto požadavkům tak veliký význam, že je přijal i zemský sněm, který zasedal v Čáslavi 7.7.1421

S - ř.

Milada Horáková

Dne 27. června uplyne 50 let od smrti sestry JUDr. Milady Horákové. Byla popravena na základě vykonstruovaného procesu pod vedením sovětských poradců, údajně za špionážní protistátní činnost. Nepomohlo protestování vědců i spisovatelů celého světa, tehdejší prezident K. Gottwald rozsudek podepsal. Milada Horáková byla souzena v 13ti členné skupině, z níž byli čtyři lidé popraveni.

Milada Horáková od studií až do konce pracovala hlavně v sociálním sektoru. Těžko se smířovala s vývojem, který u nás nastal po únoru 1948, nikdy však neudělala nic, co by směřovalo ke zradě naší země. Byla vždy velká vlastenka a řídila se Božími příkazy. Celý život věřila v Boha, byla členkou

smíchovského sboru českobratrského církve evangelické. Již při svém uvěznění v Terezíně za 2. světové války posilovala modlitbami své spoluvězně. Stejně tak dodávala odvalu ženám ve věznicích i po r. 1949, kdy byla zatčena a uvězněna podruhé. Po svém odsouzení k trestu smrti a poté, co Nejvyšší soud rozsudek schválil, napsala v dopise:

„Když jsem se vrátila v r. 1945 z kriminálů a měla jsem rozhovor v evangelickém bratrském sboru, řekla jsem tam mezi jiným: V těch nejtěžších chvílích, v terezínských kasematech, v Principově cele č. 8, jsem poznala, co je to Bůh a pocítila jsem, že mne Bůh přijal. Nyní to vím určitě. A proto i Vy se opřete o víru v Něj. Nebudete zoufat, jako ani já nejsem zoufalá...“

Mamince svého muže píše v dopise z 25.6.1950: *„Vím, že Ty nad svou Golgotou zvítězíš, neboť máš víru, štít a pavězu nejmocnější. Maminko, i já ji mám.*

Proto snad Ty více než kdo jiný uvěříš, když říkám slovy biblické písně: Byť se mi dostalo jíti přes údolí stínu smrti, nebudu se báti zlého, neboť Ty se mnou jsi...“

V dopise tři hodiny před popravou: *„Jsem pokorná a odevzdaná do vůle Boží - tuto zkoušku mi určil a já ji procházím s jediným přáním: abych splnila zákony Boží a zachovala své čestné lidské jméno. Neplačte - neteskněte moc - je mi to takhle lepší než pozvolna umírat. Dlouhou nesvobodu už by mé srdce nevydrželo.*

Ptáci se už probouzejí - začíná svítat. Jdu s hlavou vztyčenou...“

Sestra Milada Horáková byla popravena na dvoře pankrácké věznice v časném ránu 27. června 1950 ve svých 49 letech. 25. prosince příštího roku vzpomeneme stého výročí jejího narození.

Jana Vecková

čtenáři čtou... a píší

Nikdy nejsme opuštěni

Sestry a bratři, hodně jsem přemýšlela o tom, mám-li vám co říci o zkušenostech ze svého dlouhého života. Je mně 90 let a jsem jedním z nejstarších členů našeho sboru. Doufám, že mé vyprávění vás povzbudí, abyste ani v těžkých chvílích nepřestali doufat v Boha.

Narodila jsem se v Horní Čermné u Lanškrouna. Můj otec, Jindřich Janeček, pocházel z Vrd u Čáslavi z evangelické rodiny a v Čáslavi také absolvoval známý církevní učitelský ústav. Jako nejstarší syn převzal od svého otce bibli králickou, která se v rodině předávala z pokolení do pokolení už od 16. století. Tatínek byl učitelem na evangelické škole. Můj dědeček Vilém Hartwig, byl jako kazatel vyslán Jednotou bratrskou z Německa

do Čermné, aby jako misionář pomáhal v těžkých dobách po prusko-rakouské válce r. 1866 místním lidem k poznání, že nejsou opuštěni a že jim Bůh pomůže. Bylo i hodně osamělých dětí, bez rodičů a přátel, a pro tyto děti se snažil dědeček najít domov. Nejdřív jich měl jen několik u sebe a sám se o ně staral. Když po rodičích získal nějaké peníze, koupil v Čermné dům - byla to zrušená palírna kořalky - zařídil jej tím nejnutnějším, přijal víc sirotek a tak začal sirotčinec v Horní Čermné.

Jeho žena, moje babička Ludmila byla, jako sirotek, vychována v hluboce věřící bratrské rodině a vzdělání se jí dostalo v bratrské internátní škole v Gnadenfrei, kam

pokračování článku po příloze na str. 13

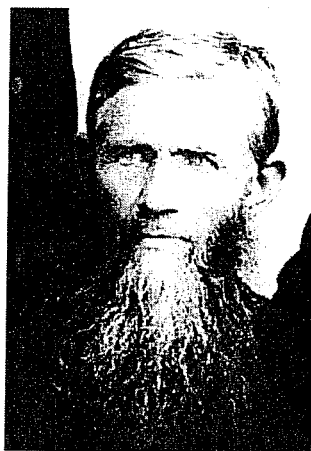
si dědeček napsal o nevěstu. Byla vybrána moje babička a protože byla rovněž sirotek, chtěla také pracovat a pomáhat těm, kteří to opravdu nejvíce potřebovali. Nebylo to pro ni lehké, i když zde působili s vírou v Boží pomoc. Peníze na ty nejnultnější potřeby dostával dědeček hlavně z darů od bohatších členů Jednoty z ciziny. Z Anglie, Švýcar, Německa. Psal a stále prosil a když bylo nejhůř, zase nějakou pomoc dostal. Moje maminka mně vypravovala, jakou velikou měl dědeček víru v Boha. Odešel na věžičku domu, aby přý byl Pánu Bohu blíž, a modlil se. Vždycky zase pomoc přišla. I z Ochranova, z ředitelství Jednoty bratrské, také přicházely prostředky na vedení sirotčince.

Hartwigovi měli šest dětí, čtyři dcery a dva syny. Na vychování byly děti poslány do ústavů v Německu. Dcery byly vychovávány společně s děvčaty poměrně zámožných rodin. Tak bylo zařízeno, že děti kazatelů dostanou dobré vzdělání. Sám dědeček by na to prostředky neměl. Syn Benjamin se stal učitelem, působil v Berlíně-Rixdordu na české škole, druhý syn Gideon byl farářem.

Moje maminka po absolvování pensionátní školy pomáhala v sirotčinci, byla tam „tetinkou“. Tak říkaly děti sestrám, které se o ně staraly. Tak i teta Eliška, maminčina sestra, vedla později sirotčinec v Potštejně. Nebyly to jen finanční těžkosti, co musel dědeček překonávat, velmi přísně jeho činnost sledoval rakouský úřad v Lanškrouně. Byli to katoličtí byrokraté, kterým se dědečkova náboženská činnost nelíbila, hlavně jeho kázání v sirotčinci. Tam také vznikl malý sbor. Dědeček se naučil dobře česky, i když na jeho řeči bylo poznat, že nemluví svou mateřštinou (babička zvládala češtinu o mnoho lépe). Dědeček chodil kázat i do vzdálených obcí. Bylo to velice daleko, někdy třeba i několik hodin cesty. Ani zima a sníh nebyly pro něj překážkou, když musel namáhavě šlapat za svými lidmi. Dědeček věděl, že ho potřebují, aby je povzbudil a potěšil zvěstí o dobrém nebeském Otci, který nás neopouští. I když Rakušané byli vlastně

nepřátelé, nikdy dědečkovi sirotčinec nezavřeli a ani mu nezakázali kázat.

Od svého narození jsem vlastně stále byla v bratrském společenství. Chodila jsem na kázání do sirotčince, můj bratr do evangelického kostela v Čermné. Otec, jako učitel na evangelické škole, měl za povinnost hrát v kostele na varhany. Vzpomínám, když se během 1. světové války dostal o vánocích roku 1915 z armády nemocný domů a my se o něj starali, že v té době u nás umírala také babička Hartwigová. Byly to pro nás moc smutné vánoce.

*Vilém Hartwig - zakladatel sirotčince
v Čermné u Lanškrouna*

Po válce v r. 1918 jsem se dostala s rodiči do Prahy. Chodila jsem do sboru do Hádkovy, kde jsem byla i confirmována. To byla moje šťastná doba. Na krásné přátelství v mládeži často vzpomínám. Otec pracoval v Jedličkově ústavu, učil děti i dospělé, kteří byli postiženi válkou. Bez ruky i třebas obou rukou a s různými jinými válečnými zraněními. Později byl otec přeložen do Mikulova, kde vedl ústav pro mladistvé provinilce. Tam začala činnost mého otce, která byla pro něj zavazující. Pomáhal těm, kteří nedovedli žít poctivě mezi lidmi. Učil je a přesvědčoval a cele se dal do

služeb těm, kteří v té době bloudili. Byl uznáván i v cizině jako dobrý pedagog.

A pak přišla ta hrůza, která nás provázela dlouhé roky. Již v r. 1938 se rozmáhali v Mikulově henleinovci, otec se všemi hochy musel opustit ústav, vše se stahovalo více do vnitrozemí. Otec odjel do trestnice v Kartouzích, kde vedl místní zařízení. Tam se zapojil do podzemní činnosti. V ústavu schovával několik českých důstojníků (vydával je za trestance) a to bylo velmi nebezpečné. Jak už to bývá, měl i nepřátele, kteří ho udali a byl Němci zatčen. Nevím, budu-li moci vylíčit všechny ty hrůzy, které se odehrávaly po otcově zatčení. Moje maminka byla u nás, a tak jsme se společně utěšovali. Já jsem se stále ptala: Pane Bože, proč? V té době jsem také poznala dobré přátele. Hodně lidí se nás bálo, ale přišli ti, kteří opravdu byli přáteli a nabízeli pomoc. A také s námi plakali. Podle biblického: „plačte s plačícími“. Byla to pro nás veliká útěcha. Máme dvě děti, dceru a syna, a o ty jsem se moc bála. Přece jen v jejich věku (10 a 6 roků) ještě nechápaly celou vážnost a nebezpečí situace. Dcera dědečka moc milovala a tak se stále ptala, proč to Bůh dovolil. Bylo moc těžké jí na to odpovědět.

Maminka nedostávala v té době vůbec nic. Ani finanční podporu, ani potravinové lístky, zkrátka ji Němci odepsali. Tak jsme žili ve stálém strachu. Ale byla u nás a měla dobré přátele. Za dva roky otec zemřel ve věznici v Kasselu, kde ho utrápili. Další roky nebyly vůbec veselé, ale měla jsem dost víry a hluboké přesvědčení, že nás Pán Bůh neopustí.

Několik následujících let bylo i pro nás klidnějších. Přišlo osvobození a žilo se líp. Můj muž byl moc hodný, trpělivý a pomáhal mně snášet všechny těžkosti. Pak ale zase začalo další trápení. Protože můj muž pracoval ve straně soc. dem., která se komunistům nelíbila, byl v r. 1954 zatčen. Samozřejmě, že obvinění bylo vykonstruováno, ale byl odsouzen k 5 letům vězení. Tak se zase opakovalo všechno jako s mým

otcem. Já jsem si musela najít zaměstnání a samozřejmě, že jsem měla ten nejhorší kádrový posudek. Těžko jsem se protloukala, zase se mě spousta lidí bála, ale opět se ukázali i přátelé. Bůh nás nenechal bez posily a pomoci. Po odpykání poloviny trestu přišla amnestie a můj muž byl propuštěn. Musel však hned nastoupit do práce, a to u zedníků, žádnou jinou práci nesměl zastávat. Protože byl celý život zaměstnán jako úředník v bance, neměl pro tuto práci dost sil. Za dva roky po propuštění zemřel.

Syn studoval na technice a byl v důsledku špatného kádrového posudku ze školy vyhozen. Dcera na štěstí už byla zaměstnaná jako inženýrka v továrně na léky. Také ji však propustili a dále ve své profesi pracovat nemohla. Byla to moc těžká doba, pro celou mou rodinu. Jistě, že s námi byl Pán Bůh a pomáhal nám nést ty těžkosti i lidskou zlost. Když můj muž zemřel, už mě nic nepoutalo k Brnu, kde jsem byla skoro 30 let, a odjela jsem do Prahy. Znovu jsem se vrátila do sboru v Hálkově ulici. Byla jsem přijata bratrsky a to mně moc pomáhalo a pomáhá. Mám tady v Praze dceru, se kterou se máme upřímně rády. S její rodinou, synem i všemi příbuznými žijeme v lásce a jsme šťastni.

Na konec mého vzpomínání bych chtěla vyznat, že navzdory všem těm těžkostem mnohých let, moje víra zůstává stálá a pevná. Dívám se, vzhledem k mému dlouhému životu a přetrpěným zkušenostem, trochu s nadhledem na celé to dění ve světě, ale i na to, co zažíváme v těchto posledních letech v naší církvi.

Myslím si, že všechno to zlé, co nás potkává, je přece jen pro něco dobré. Pán Bůh nás zkouší, jsme-li pevní ve víře a pomůže nám. V to pevně věřím.

Věra Prokešová

zprávy ze světové UF

Zasedání teologické komise Unitas fratrum

Teologická komise světové Jednoty, kterou ustavil synod 1995, konala své druhé zasedání ve dnech 24. až 29. dubna 2000 v Amsterdamu. Tuto osmičlennou komisi tvoří vždy dva zástupci z každého regionu: Afriky (sestra Swart - JAR, bratr Syambwa - Tanzánie), střední Ameriky (bratr Samuel - Surinam, bratr Lewis - Antigua), severní Ameriky (bratr Morgan - USA, sestra Larson - Aljaška) a Evropy (sestra Carstens a bratr J. Halama Jr.).

Synod pověřil komisi, aby se zabývala především tematikou vztahu mezi zvěstováním evangelia a různými kulturami, kulturní podmíněnosti našich projevů víry, jak se dá sledovat v dějinách misie, ale i současnou situaci obnovy a posilování jednotlivých kulturních tradic. Komise dokončila svůj příspěvek k tomuto tématu a během letošního léta bude připravený materiál dán k dispozici všem provinciím.

Vedle tohoto hlavního úkolu se komise zabývá aktuálními otázkami, které jsou jí průběžně svěřeny Unity Boardem. Letos to byly problémy okolo křtu, především opakovaný křest, a otázka účasti dětí na večeři Páně. Podrobnější zprávu a zamyšlení nad těmito otázkami snad přineseme v některém příštím čísle tohoto časopisu.

Alespoň jeden večer ze svého pracovního času věnuje komise setkání s místním společenstvím Jednoty bratrské. Tentokrát nás pozval centrální sbor v Amsterdamu, sbor, který se prudce rozrostl přistěhovanci ze Surinamu a nedávno koupil kostel a sborové prostory od jednoho z reformovaných sborů. Setkání s členy sboru při společné večeři bylo událostí, jakou

zažíváme v Jednotě častěji. Radostnou, komorní (asi 20-25 lidí), se zpěvem bratrských písní a živými rozhovory. Prohlídka sborových prostor byla zážitkem impozantním, protože celý komplex obsahuje velký a malý sál, několik místností pro nedělní školu, biblické hodiny, zasedání staršovstva, kanceláře, knihovnu, klub pro mládež a dva byty, pro kazatele a správce objektu. Velká modlitebna poskytuje dost místa pro pravidelné nedělní shromáždění (průměr přes 400 lidí), při slavnostních příležitostech se do ní vejde až 700 lidí.

Ohromující bylo sdělení, že na květnou neděli, kdy se konala confirmace (51 mladých lidí), byly veškeré sborové prostory plné a protože přišlo a další lidé se dovnitř nevešli, pozdě přichozí se vraceli domů. Vyprodáno. Sbor má dnes asi 3500 členů a stále jich přibývá. Z velké většiny ovšem jde o členy Jednoty ze Surinamu, kteří se přistěhovali do Holandska. Přírůstek členů v Holandsku (Jednota je tu dnes po katolicích a obou reformovaných církvích čtvrtou největší křesťanskou církví) je vyvážen úbytkem v Surinamu. Přesto je potěšitelné, že se většina členů neztratí, ale po přestěhování vyhledá sbor a zapojí se do jeho života.

Setkání a rozhovor s členy tohoto sboru byly cenné nejen jako osobní zkušenost, ale i pro práci komise. Právě v Holandsku dochází dnes k setkávání a soužití různých kultur více než jinde v Evropě a holandské sbory Jednoty jsou místy, kde otázka interpretace evangelia ve vztahu k různým kulturním tradicím není teoretickým problémem, ale každodenní praxí.

J. Halama Jr.

LABRADOR. Již několik let trpí dílo Jednoty bratrské na Labradoru nedostatkem farářů. Starší faráři odešli do důchodu, někteří museli odejít ze zdravotních důvodů a mladých je nedostatek. V této řídké osídlené zemi je těžké plně obstarat život sborů pouze s pomocí laiků. Občas zde vypomáhá starší ordinovaná sestra z Newfoundlandu.

Rada světové misie z USA se rozhodla vyslat na Labrador Samuela a Debru Propsom ze severní americké provincie. Bratr dokončil studia teologie na semináři v Bethlehemu v roce 1995 a sloužil jako farář Jednoty v Severní Dakotě. Jeho manželka je učitelka. Jejich hlavním úkolem bude vzdělávání spolupracovníků s cílem dosáhnout plně samostatnosti pro tuto provincii.

PARTNERSTVÍ mezi teologickými učilišti. Mezi teologickým centrem Jednoty v Heideveld v Jižní Africe a teologickým seminářem v Mbeya v Tanzanii došlo k dohodě o výpomoci. V lednu penzionovaný jihoafrický farář Chris Wessels nastoupil jako docent na semináři v Mbeya. S ním tam odešli také dva studenti, kteří se budou účastnit několikaměsíčního kursu.

Synod Evropské kontinentální provincie v Ochranově.

Necelý měsíc před oslavami 300. narození M.L. Zinzendorfa se konal v Ochranově synod Evropské kontinentální provincie. Po dopoledních bohoslužbách a odpolední přednášce o M.L. Zinzendorfovi zahájil synod své první zasedání v neděli 30. dubna večer.

Evropská kontinentální provincie je svazkem sborů, společenství, škol a sociálních zařízení dnes již v sedmi

zemích Evropy. Rostoucí sbory stále přicházejících barevných Surinamců v Holandsku, malé „society“ ve Švýcarsku i nová práce uprostřed luterské církve v Estonsku a kontakty se sbory v Lotyšsku charakterizují pestrost a rozmanitost práce, ale i problémů, které je třeba řešit. Proto se synod konal plných pět pracovních dnů. Tak jako synod každé církve, bylo třeba řešit mnoho formálních i procedurálních věcí. Změny řádů, volby do různých gremií... Jako hlavní téma - které také uvedlo zprávu ředitelství za uplynulé dva roky - však byla otázka, jak být věrnou, autentickou a vyznavačskou církví na prahu nového tisíciletí uprostřed sekularizované Evropy. To znamená hledat odpovědi na otázky současnosti, být citlivým pro potřeby a bolesti světa a být vnitřně i vnějšně rostoucím společenstvím. Ne vždy a všude se to daří, ale zůstává to našim úkolem. Vedle některých finančních těžkostí, „břemena“ nevyužitých budov i stagnace sborů jsme mohli slyšet také radostné zprávy o projektu založení křesťanské školy (Gnadau), růstu sborů v severním Holandsku i práci s dětmi a mládeží. Synodu EKP se za náš distrikt účastnili O. Halama, M. Matouš, a J. Halama jr.

- oh -

Ochranovský distrikt Jednoty bratrské - přidružený distrikt Evropské kontinentální provincie

Významnou a pro nás důležitou událostí na synodu EKP bylo přidružení (affiliation) našeho českého distriktu k Evropské kontinentální provincii. Tato událost měla dva stupně. Jednak byla

podána a prohovořována zpráva o vývoji v naší provincii od roku 1998. Již synod EKP v roce 1998 byl aktuálně informován o událostech v naší provincii a rozhodl o možnosti připojení sborů a jednotlivců z české JB. Přesto byla k tomuto bodu dlouhá diskuse, v níž byly pojmenovány podstatné problémy současné situace v naší provincii i některá vyjádření zástupců světové Jednoty. (Ač byl na synod pozván i zástupce nového směru, ÚR na pozvání ani neodpověděl). Následné hlasování synodu o našem přidružení bylo jednoznačné a jednohlasné. Druhého dne bylo naše přijetí v krátké pobožnosti, v modlitbách, požehnání a díkůvzdání potvrzeno.

Co to pro nás znamená? V rámci českého právního řádu jsme součástí ČCE, jako Ochranovský seniorát, v rámci světové Jednoty však zůstáváme součástí Unitas fratrum a jsme volně přidružení EKP.

- oh -

Před 50 lety byla ve Velké Británii založena organizace žen zvaná Moravian Womens Association (Sdružení žen Jednoty bratrské). Tato organizace usiluje sjednotit ženy naší církve do užšího společenství a do širší služby Bohu.

Do povědomí, především v Unitas fratrum, se dostalo velkou finanční obětavostí a projekty, které podporují zejména ženy a děti v nouzi. Z dobrovolných sbírek jde 90% právě na projekty v zahraničí. V roce 1999 byly sbírky použity na zakoupení generátoru pro bratrskou nemocnici v Sikonge a pro rozhlasové zařízení církvi v Západní Tanzánii. Z letošní sbírky budou financovány 3 projekty, mj. hřiště pro mateřskou školkou v Misijní škole v indickém Lehu.

Oslavy 50. výročí byly naplánovány na 6. května 2000 do Ockbrooku. Přejeme britským sestrám k jejich věrné službě do dalších let Boží vedení a požehnání.

Mezi významné členky Sdružení žen Jednoty patří sestra Corah Ives, stálá delegátka na synodech Britské provincie s poradním hlasem. Reprezentuje svou organizaci i skvělým zamyšlením nad slovy Izajáše 6, 8:

Když jsem byla studentkou a měla úmysl stát se učitelkou, uvažovala jsem o misijní práci zejména v Tanganyice. Na konferenci v Ockbrooku jsem se o tom zmínila tenkrát mladému kazateli, bratru Dicku Connorovi, když byl pravděpodobně na své první dovolené z Afriky. Trochu se zamyslel, trochu jsme rozmlouvali, a potom řekl něco ve smyslu: „Přesvědčte se, že Bůh si přeje, abyste toto dělala. Nepotřebujete odjet rychle do Afriky, když člověk, kterému máte podle Boží vůle pomoci, žije ve vedlejší ulici.“ Tato nečekaná odpověď nezmenšila můj zájem o práci v zahraničí, ale způsobila, že jsem o ní přemýšlela. V té době mě čekaly ještě 2 roky k dokončení studia a mé peněžní prostředky byly podmíněny alespoň jednoročním vyučováním v této zemi. Ale myšlenka na misijní práci zůstávala ve mně stále.

Leč během těchto let se změnila jak moje poměry, tak ty v Africe. To neznamenal, že nebyly žádné příležitosti. Stále jsem myslela na slova bratra Connora o „vedlejší ulici“. Měl pravdu - nikdy nebyl čas, v němž se nemohlo dělat něco jiného.

Když Bůh zavolal Izajáše, ten odpověděl „Hle, zde jsem, Pane. Pošli mne.“ Neřikal: „Půjdu...“, ale řekl: „Pošli mne“. To je rozdíl. Naše služba Bohu není právě to, co si představujeme nebo v čem máme zálibu, ale následování jeho vedení.

Ochota sloužit je naše povinnost, řízení je Boží a pro většinu z nás se koná právě tam, kde jsme. Ani většina z nás není volána k něčemu okázalému. Malé věci jsou také potřebné. Většina z nás si může vzpomenout na někoho, kdo by sám byl překvapen, kdyby se dověděl, že jeho trpělivá služba v malých věcech je inspirací pro druhé. Abychom sloužili účinně, musíme být ochotni poskytnout prostor také druhým a ne se cítit dotčeni, když převzou to, o čem si myslíme, že je naším úkolem. Někdy je obtížné souhlasit, že existuje více způsobů, jak věci udělat, než jeden! Bůh nestvořil svět statický, ale založený na změně - jedno období následuje druhé a náš život jde stále dál. Základní podstatou Božího stvoření není, že věci musí být provždy takové, jaké byly. My opravdu máme sklon lpět na svých starých způsobech, zvláště v církvi s dlouhými tradicemi. Nový kazatel, který přichází plný nadšení do sboru, musí ztrácet odvalu, když opakovaně slyší, že „to ale není, jak my to tady děláme“. Izajášovo „hle, zde jsem. Pošli mne“, zahrnuje také souhlas se změnou, v jeho případě ve způsobu jeho života. Když odpovídáme „Hle, zde jsem, Pane. Pošli mne“, je to změna vztahu, který Pán od nás žádá, užší kontakt v modlitbě, více ochoty pomáhat těm kolem nás. Ale ať je to cokoli, Pán opatří prostředky a dá sílu k činění.

Ježíš řekl svým učedníkům: „Já jsem s vámi vždycky“ a tuto pravdu jeho učedníci už dávno poznali ze zkušenosti.

připravila M. Ulrichová

Moravané ve světě prohlubují své svazky s jinými církvemi

Již ve 4. čísle minulého ročníku našeho časopisu bylo ve zprávě br. J. Halamy Jr.

o jednání Rady světové Jednoty zmíněno, že „v Anglii došlo k dohodě o spolupráci Jednoty s anglikány (dohoda z Fetter Lane)“. Přinášíme překlad tohoto zajímavého a podnětného dokumentu:

Dohoda z Fetter Lane Závazky

My, Anglikánská církev, Irská církev a Jednota bratrská ve Velké Británii a Irsku, ve světle toho, co jsme znovuobjevili ze své společné historie a dědictví a na základě našeho společného porozumění svému povolání k plně, viditelné jednotě, našeho základního souhlasu ve víře, našeho porozumění ordinované službě v církvi a našeho souhlasu ohledně apoštolskosti a sukcese, činíme následující závazky:

Zavazujeme se sdílet společný život a poslání. Budeme činit všechny možné kroky k viditelné jednotě v tolika oblastech života a svědectví, jak je jen možné.

Jako další kroky k tomuto cíli odsouhlasujeme:

- * konat společně bohoslužby, modlit se jeden za druhého a modlit se společně;
- * na základě našeho společného křtu vítat pokřtěné členy druhé církve, aby přijímali svátostné a pastýřské služby;
- * povzbuzovat zvaní pověřených služebníků našich církví, aby sloužili v druhé církvi podle existujících řádů;
- * brát v potaz další ekumenická partnerství a formální vztahy, povzbuzovat zakládání místních ekumenických partnerství, kdekoli sbor Jednoty a anglikánský sbor žijí ve stejné obci;
- * účastnit se jeden u druhého, jako pozvaní pozorovatelé, na způsobech správy, včetně setkání biskupů a synodů;
- * připravovat společně kandidáty pro ordinovanou i laickou službu v našich

církvích tam, kde je to možné;

* sdílet přiměřeně naše prostředky za účelem posílení poslání Církve;

* pomoci našim členům a členům jiných církví, aby si vážili svých rozdílných obdarování, která každá z našich tradic má, a rozvíjeli je, aby je mohli nabídnout širší Církvi;

* sdílet vzhled našeho společného prohlášení s anglikány a členy Jednoty v dalších částech světa a pozvat naše mezinárodní společenství, aby zvážila důsledky této dohody pro svá poradní jednání.

Poznámka 1: Dá se říci, že „Dohodou z Fetter Lane“ bylo zdařile korunováno úsilí obou stran o užší vzájemné vztahy, jež bylo v různé míře přítomno v obou církvích od prvního roku tohoto století. Bratrská „Komise pro ustavení přátelštějších vztahů s anglikánskou církví“ podala v r.1903 zprávu synodu a ten pověřil br. W. Mallalieu, který v té době byl Secretarius Unitas fratrum in Anglia, aby „na základě této zprávy jednal s arcibiskupem z Canterbury s výhledem na rozvoj schválených přátelských vztahů mezi společenstvími anglikánskými a Jednoty bratrské“. Ačkoliv zásadní otevřenost bývala na obou stranách, přece trvalo takřka plné století, než byla projednána a přijata tato dohoda.

Poznámka 2: Jméno Fetter Lane má pro Jednotu bratrskou a zvláště pro Anglii velikou důležitost. Zde se od jara roku 1730 scházelo první společenství bratří pod vedením Petra Böhlera (zemřel na mrtvici v dubnu 1775, když se připravoval vést bohoslužby ve Fetter Lane), k němuž patřili John a Charles Wesleyové (kteří později stáli u zrodu metodistické církve), Whitfield a další... Nicméně pod vedením A. G. Spanenberga mohl být v kapli v londýnské uličce Fetter Lane r.1742 ustaven 1. sbor Jednoty bratrské v Anglii. Tuto kapli Jednota využívala až do doby jejího zničení německými bombami za druhé světové války.

Na počátku roku 2000 byla také uzavřena podobná dohoda mezi **Jednotou bratrskou v Americe a Evangelickou luterskou církví v Americe**. Hovoří se o „Plném obecenství“, které nejen poskytuje možnost, aby docházelo k vzájemnému uznávání svátosti a ordinace duchovních, ale je zde velký postup k vzájemně se prolínající spolupráci. Nepodařilo se nám zatím obstarat vlastní text Dohody o plném společenství, avšak přinášíme výběr z několika názorů členů obou církví na tuto dohodu, jak byly uveřejněny v magazínu Accents Theologického semináře Jednoty bratrské v Bethlehemu:

W. Wagner, kazatel luterské církve v Allentown: „Tak, co bude následovat? Taková otázka se vtírá na mysl od lidí, kteří slyšeli o dohodě o plném společenství Jednoty bratrské a Evangelické luterské církve v Americe. Plné společenství signalizuje prohlubování vztahů a obecenství mezi členy, sbory a denominacemi. Je to pro nás příležitost, abychom dále nesli Kristovo poslání s obnovenou silou a připraveností.

Jako člen národního rozhovoru, který připravil zprávu, jež vedla k přijetí zmíněné dohody, vidím plné společenství jako nabídku cest pro luterány, aby znovu objevili rozměry naší teologie a praxe, které jsme zanedbali, jmenovitě pietistický důraz, který oživuje srdcem pocíťovanou víru i praxi, stejně jako křesťanskou misií.“

Margaret Braden: „Jsem luterskou studentkou na Theologickém semináři Jednoty bratrské už téměř 10 let. Stalo se skoro klišé, že mluvíme o luterském vyjádření teologie jako o záležitosti hlavy, v protikladu s přístupem srdce u Moravanů. Ve skutečnosti každý z těchto přístupů potřebuje trochu z toho druhého, aby dosáhl vystředění, rovnováhy. Jestliže žijí pouze hlavou, moje víra má malý dopad na svět kolem

mne. Jestliže ve světě působím pouze na základě svého srdce, mohu brzo zapomenout, co mě drží na pevném základě a ztrácím výhled na „co“ a „proč“ své víry. Nadměrné využívání našich silných stránek znamená, že luteráni se ztrácejí ve svých Vyznáních víry a Moravané v historii a tradici.

„Plné společenství“ mezi Luterskou církví a Jednotou bratrskou vyznává, že každý z nás máme dary, které obohací duchovní život těch druhých.“

Otto Dreydoppel Jr., profesor církevních dějin na Theologickém semináři Jednoty bratrské: „Dohoda mezi Luterskou církví a Jednotou bratrskou v Americe je znovuspojením členů rodiny, kteří během let spolu ztratili kontakt.

Čeští bratři, kteří byli následovníky Jana Husa a němečtí reformátoři, vedení Martinem Lutherem, řešili v 16. století společnou věc. Poté, co Moravané trpěli pronásledování a co ztratili svou starou vlast, hledali útočiště v německém Sasku a byli obnoveni pod ochranou luterské církve. Mikuláš Zinzendorf jim vtiskl své vlastní, velice luterské porozumění zbožnosti, společenského života a misie.

Skutečnost, že luteráni a moravané vybudovali v Severní Americe oddělené denominace, není dána žádnou theologickou rozdílností, ale spíše vychází z někdejší neshody mezi Zinzendorfem a jeho souputníkem, luteránem Henrym Muhlenbergem, o misijní strategii v Pennsylvánii a z pozdějšího rozhodnutí sloužit rozdílným skupinám imigrantů na rozdílných místech.

Tak první, nejjednodušší, a možná nejdůležitější smysl plného společenství je, že ačkoliv moravané a luteráni jsou příbuzní, budeme mít vzájemný vztah. To je svědectví naší jednotě v Kristu a pozhánání křesťanského společenství.

Plné společenství neznamena

splynutí. Provincie Jednoty bratrské a Evangelická luterská církev v Americe si podrží svou vlastní identitu a instituční celistvost. Ale budeme schopni jeden s druhým sdílet lidi i programy. Členové budou předáváni ze sboru jedné denominace do druhé jen jako se přesunovali v hranicích své vlastní církve. Moravská a luterská církev se budou radit a jedna druhé pomáhat při evangelizaci a zakládání sborů. Dostupní lidé z jedné denominace budou moci být povolováni do služby v druhé církvi. A konečně, luterští i moravští kazatelé budou moci být zapůjčováni ke službě v té druhé církvi.“

Nadpis studijního dokumentu, který doporučoval naše vkročení do plného společenství, zněl „Následování našeho Pastýře“. Tim, že si členové diskuzní skupiny zvolili toto téma, chtěli vyjádřit, že luteráni i členové Jednoty bratrské jsou ovce toho samého stáda, které má jednoho pastýře, Ježíše Krista. Po té, co jsme byli na severoamerickém kontinentu oddělení po 250 let, jsme znovu společně na pastvě pod jedním Pastýřem. Buď Bohu sláva!“

náš seniorát

SLAVNOST v Železném Brodě. Na odpoledne Květné neděle 16. dubna se sjeli do Železného Brodu sestry a bratři z našich sborů ke zvláštní příležitosti. Ve slavnostním shromáždění měl být potvrzen synodním senieorem br. P. Smetanou výbor Ochránovského seniorátu. Ten byl zvolen na konventu 12. 12. 1999 ve složení: senior - J. Polma, seniorátní kurátor - J. Kouba, náměstek seniora - B. Kejř, náměstek seniorátního kurátora - K. Plíva.

Slavnost v prosluněném, ale ještě dosti chladném kostele zahájil pod

vedením br. J. Hlubučka dětský pěvec-
ký sbor Řetizek celou řadou duchovních
skladeb různého původu. Na bohoslu-
žebním průběhu se vedle bratří P.
Smetany a J. Polmy, kteří oba kázali
na poselství Ž 145,18 „Blízky jest
Hospodin všechněm, kteří ho vzývají,
všechněm, kteří ho vzývají v pravdě“,
které nám připomínaly v tento den naše
Hesla, podíleli i ostatní členové
seniorátního výboru modlitbami a
biblickým čtením.

Po instalačním slibu výboru se
připojil bratr biskup A. Ulrich modlit-
bou, ve které nejen prosil o požehnání,
ale také vyznával před Boží tváří naši
slabost a neschopnost obstát bez pomo-
ci milosrdného Boha. Před ním nám ne-
sluší nic jiného, než být pokorní a věrní.

Shromáždění, které se poněkud
protáhlo, přineslo ještě ve svém závěru
pozdravy přátel a hostů. V neformálních
rozhovorech se pokračovalo i po
ukončení, a jak už to v Železném Brodě
bývá, při štědrém občerstvení.

R.D.

Sdružení sester Ochranovských sborů

zahájilo svou činnost jednodenní
konferenci, která se konala v pražském
sboru 15. dubna 2000. Její svolavatelky,
sestry M. Ulrichová a J. Pernerová,
obdržely pověření od Seniorátního
výboru, aby organizovaly sesterská
sejití, jejichž náplní je vzájemné bližší
poznávání, povzbuzování a vzdělávání
se v duchu tradic Jednoty bratrské.

Dopolední program zahájila
biblickou úvahou na Hešlo dne sestry
Hana Jalušková. Hlavním tématem byla
přednáška Eriky Geigerové o Erdmuth
Dorothee Zinzendorfově, kterou
přeložila a přednesla ses. M. Ulrichová
(s laskavým svolením autorky).

Všechny delegátky, kterých se sešlo
kolem 20, byly dojaty pohnutým životem
téhož nevšední ženy, manželky M. L.
Zinzendorfa. Na závěr jsme zazpívaly
jednu z jejich 60 písní „To putování v
dnešní čas má mnohou cestu těžkou“
(BZ č. 300).

Po obědě, který připravil obětavý tým
pražských sester, pokračovalo odpolední
jednání aktuálními informacemi.
Mluvily jsme o budoucnosti sesterské
práce v Ochranovském seniorátu, v níž
chceme pokračovat setkáváním
zástupkyň všech sborů jednou v roce.
Pro příští setkání hodláme požádat
sestru Christine Welschenovou ze sboru
Berlin-Mitte, aby vyprávěla o své službě
v Kosovu a sestru Lieselotte Hauptovou
z Ochranova, aby nám přiblížila svou
sociální práci pro děti a mládež v
bratrském institutu „Zhan-Phan-Ling“
v indickém Rajpuru. Rozhodly jsme, aby
dobrovolné sbírky z našich setkání byly
věnovány k podpoře drobného
sociálního díla v našem distriktu.
Letošní byla určena pro nákup 11
zpěvníků „Svitá“ pro mládež a děti ve
sboru v Rovensku. Na závěr této části
podala ses. M. Ulrichová informace,
týkající se 5. Evropského setkání žen
JB, které se bude konat od 16. do 20.
srpna 2001 v Montmirail ve Švýcarsku.

Zajímavé postřehy z Zeistu, kde se
konala 4. Evropská konference žen za
účasti sestry biskupky Kay Wardové z
USA, přinesly sestry Marcela Kalistová,
Taňa Kalousová, Jitka Pernerová a Dáša
Pěňčíková. Závěr odpoledne patřil
vyprávění sestry Evy Kejřové o jejím
pobytu v Texasu minulého roku. Naši
pozornost zaměřila na osudy českých
exulantů pro víru, kteří odcházeli z
Horní Čermné a okolí. Podařilo se jí
zaujmout nás barvitým vyprávěním o
svých zkušenostech se členy Církve
českých bratří v Texasu, která je v živém
kontaktu s naší Jednotou hlavně v
misijní oblasti.

Z naší konference jsme poslaly po-
zdravný dopis do Britské provincie k 50.
výročí založení Moravian Womens
Association (Sdružení žen JB).

Své první sejití, které bylo od samého
začátku provázené srdečně hřejivou
atmosférou, jsme zakončily modlitbou
Páně. Bylo nám spolu dobře. Děkuji
vám všem, které jste se svou osobní
angažovaností i zájmem o českou
sesterskou práci přičinily o zdařilý
průběh našeho setkání. Pán vám všem
žehnej!

Marie Ulrichová

autorem našeho loga je bratr ing. arch.
Josef Kalous

Ohlédnutí za velikonočním časem

Křesťanská církev si počínala velmi
moudře, když ustanovila církevní rok a
vyčlenila období svátkům, aby připomí-
naly cestu víry. Největší prostor v
nich zaujímají události kolem života
Ježíše Krista. I doba pašijní nám má
sloužit k vnitřnímu usebrání a novému
zamyšlení nad událostmi, pro které byl
tento svátek ustanoven. Taková příleži-
tost se nám naskytla v nedávném čase.
O tom, co pro nás znamená obět Pána
Ježíše, jsme měli příležitost rozjímat
jednak sami doma, ale i společně v
pašijních hodinách. Konaly se prakticky
každý den velikonočního týdne s
poměrně nízkou účastí. Tato doba se
zdá především ženám asi málo vhodná
k účasti na pašijních hodinách, neboť

mají starosti, aby rodina a případní
hosté měli o svátcích vše, co je třeba k
plné spokojenosti. Ale tkví pohoda
svátků především v těchto věcech? Jistě,
všecko má svoje místo a je potřebné.
Ale Ježíš říká Martě něco jiného (Lk 10,
41-42) a to platí i pro nás. Nechci ani
posuzovat, nakolik se na nízké účasti v
pašijních hodinách podepsala změna,
že byly všechny shrnuty do posledního
velikonočního týdne. Dříve, alespoň v
pražském sboru, se konala každý týden
v postním období jedna, pouze ve veliko-
nočním týdnu jak ve čtvrtek s vysluho-
váním Večeře Páně, tak na Velký pátek.

Byla mi položena otázka, co pro
mne znamenají pašijní hodiny, proč je
navštěvují. Něco jsem již naznačila.
Domnívám se, že je třeba si nejprve
odpovědět na jinou otázku: Kým je pro
mne Kristus? O vánocích prožívám
radost z toho, že to byl Bůh, kdo se
snížil k člověku a dal se mu poznat ve
svém Synu. V čase velikonočním došla
Boží láska svého vrcholu obětováním
jediného Syna - a proč? Pro hříšného
člověka, jímž jsem já i ty, my všichni. K
naší lítosti, že smazání mého - našeho
dlužního úpisu stálo život Božího Syna,
se miší veliká radost a vděčnost, že
nejen smrt, ale kámen byl odvalen a tím
vznikla naděje na nový život v Boží
přítomnosti všem, kdo tuto zvěst
přijmou a ve víře setrvávají do konce.

Každý z nás prožívá tyto věci
individuálně, ba co víc, i vlastní pohled
se léty mění, jen základ zůstává pevný.
Do pašijních hodin tedy chodím proto,
že se mohu soustředit výhradně na
události, které si připomínáme, aniž by
cokoliv odvedlo mou pozornost. Je
dobré, že mohu chválit a vzdávat díky
Bohu slovem i písněmi ve společenství
svých souvěrců. Ne vždy tomu tak bylo
- vzpomeňme na naše předky. Pro
společenství věřících mluví i zaslíbení
(Mt 18, 20). Nejen přemýšlení o samotě,
ale i ve společenství mně vnucuje my-

šlenky srovnávání. Bůh připravil a skrze Ježíše uskutečnil vše pro mne. Jaký je můj život ve srovnání s požadavky evangelia, jaké ovoce přinášíme, je otázka nejen pro mne, ale pro každého z nás.

S.M.

A kámen je ten tam

Bylo to ráno, když slunce vycházelo, kdy ženy odcházejí ke hrobu, aby vykonaly Ježíšovi poslední službu, pomazání těla a uložení do hrobu. A když jdou ke hrobu, mají jednu velikou starost. Jak odvalit kámen od vchodu do hrobu. Hrob byl v podstatě jeskyni vytesanou do skály a ten se zavíral tak, že k otvoru se přivábil kámen. A jak píše evangelista, ten kámen byl velmi veliký. Tedy určitě nad síly těch několika žen, které šly ke hrobu. Proto je svírá starost. Problém veliký jako „balvan“. Muselo je to trápit. Jak to udělat? Co si počít v této situaci, aby mohly vykonat poslední službu, pomazání? A nevěděly si rady. Kdo nám odvalí kámen?

A teď čteme dál. A když vzhledly, uzřely, že kámen je odvalen. Když tedy došly k hrobu a viděly, bylo po starosti. Kámen odvalen.

Nebývá to s námi také někdy tak jako s těmito ženami? Máme něco před sebou, svírá nás starost jak to uděláme, jak na to stačíme. Vidíme před sebou problém veliký jako „balvan“. Nestačíme na něj, nepohneme s ním. Jak to udělat? Neřešitelné....

Jdeme-li životem a necháme-li se vést Boží rukou, nikdy nestojí na naší cestě tak velký balvan, abychom kvůli němu nemohli dál. Tvůj Pán ti kámen z cesty odvalí. A můžeme pak zpívat spolu s velikonocním spirituálem: *A kámen je ten tam.*

vydáváme v roce jeho 75. narozenin, můžete objednat na adrese: Ochránovský seniorát, Komenského 603, 468 22 Železný Brod.

TURNOV. Dne 17. března se konalo v Husově sboru v Turnově rozloučení s bratrem Vojtěchem Markem. Rozloučení vedli společně místní kazatel O. Halama a senior J. Polma ze Železného Brodu. Kázání na Žalm 73,26 bylo nejen povzbuzením pro shromáždění a rodinu ale také celoživotním vyznáním bratra Marka: „Bůh bude navěky skála mého srdce“.

Bratr Vojtěch Marek se narodil 14.10. 1917 v Horní Čermné v evangelické rodině. Od svých dětských let žil v prostředí sboru a církve. V období mládežnických let jej směřovalo společenství mládeže ve sboru ČCE v Chocni. V roce 1946 se oženil s Annou rozenou Palovou a společně zakotvili v Turnově. Pán Bůh požehnal jejich manželství třemi dětmi, Vojtou, Jiřím a Aničkou. Bratr Marek vždy patřil k aktivním členům sboru Jednoty bratrské v Turnově a po dlouhá léta byl oporou a pomocí kazateli, jak o tom osobně mohl svědčit br. J. Polma. Bratr Marek byl pokladníkem sboru, členem staršovstva, laickým kazatelem a zastupoval také sbor na některých celocírkevních setkáních. Když jej před rokem předešla na věčnost jeho manželka, mohli jsme pozorovat jak bratru Vojtovi ubývají síly. Ještě se těšil na nový bratrský dům, který jsme jako Ochránovský sbor v Turnově získali, ale Pán Bůh má jiný čas nežli my. Mnozí na něj vděčně vzpomínáme a stále jsme ještě neuvykli tomu, že jeho místo je o nedělních bohoslužbách prázdné. V nadějně víře jsme si však jisti, že tento věrný a trpělivý svědek víry je v radosti svého Pána.

Sborníček kázání J. Halamy, který

O. Halama

Květnová vzpomínka

(připravil Miroslav Matouš)

Stalo se za pražského povstání v památných květnových dnech roku pětáctýřicátého. Mladá žena uprostřed bojů se odvažila jít navštívit své rodiče na Václavském náměstí. Když vstoupila do domu, přišlo jí u schodiště pohlédnout dolů ke sklepům. Spatřila tam německého vojáka, přitištěného v koutě ke zdi. Měl v očích hrůzu a se sepjatýma rukama jí dával znamení, aby ho nevyzradila. Co by to bylo platné, stejně by ho dříve či později objevili a co pak? Vždyť i němečtí civilisté byli ubíjeni lidmi, kteří tak hanobili statečný boj proti hitlerovskému režimu.

Mladá žena přivedla vojáka do bytu rodičů. Byli vyděšeni. Co kdyby se přišlo na to, že ukrývají nepřítele? - Nicméně se i oni slitovali nad zoufalým mladým vojákem, který vůbec nevypadal jako zlý člověk. Ponechali si ho jako hosta doma až do doby, kdy skončilo běsnění a mohli ho odevzdat do rukou České národní rady. Loučil se s vřelými díky a své zachránkyni vtiskl do ruky navštívenku. Šlo o nějakého profesora matematiky.

Za několik let seděla ona mladá žena ve své chalupě po německých vyhnancích v Krušných horách a poslouchala londýnský rozhlas. Ve zprávách byla zmínka o jakési vědecké knize proslulého německého matematika a o významném, kterého se mu dostalo. Tomu, o co vůbec šlo, žena nerozuměla. Avšak to jméno jí nebylo cizí. Zнала je z navštívenky, kterou jí před lety dal německý voják. Kniha, jak hlasatel uvedl, byla věnována autorovým pražským přátelům. Byla to náhoda, že právě v tu chvíli poslouchala Londýn právě ta, které byla kniha připsána?

Apoštol Pavel napsal: „Když má tvůj nepřítel hlad, dej mu najíst. Když má žízeň, dej mu napít.“ To všechno a ještě víc se v našem příběhu stalo. Ale - což to byl vůbec nepřítel?

Omlouváme se autorce básně z minulého čísla a stejně tak i všem čtenářům, kteří báseň, stlačenou počítačovou sazbou, marně luštěli. Otiskujeme ji znovu a od stejné autorky připojujeme i druhou, formou rozmarnou, ale myšlenkou závažnou.

Píseň

Na Vysočině
dnes ve výšině
skřivan pěl.

Pohlédni výše,
naslouchej tiše,
zadrž dech!

Nad poli, lesy
až pod nebesy
zpěv ten zněl.

Tak svěžích tónů
bys z ampliónů
nezaslechl!

Pokání

Lidská duše je jak záhon.
Když se párkrát odplevelí,
nakonec přec vyroste tam
nějaká ta hlávka zelí.

Ludmila Potůčková

300. výročí narození

M. L. Zinzendorfa a E. D. von Reuss

Jednota bratrská slaví v tomto roce také své „velké jubileum“. Proto jsme se rozhodli seznámit Vás v této zvláštní příloze, která bude vycházet v každém letošním čísle, s životem těch, kteří stáli na počátku obnovy naší církve.

Zinzendorf a Moravané

Společenství, které se utvořilo kolem hraběte Zinzendorfa, ani církev, která z něj vzešla, se nikdy nepojmenovaly po svém zakladateli. Zato zaslechneme z názvu dnešních 19 provincií Jednoty bratrské nejčastěji zemi původu prvních obyvatel Ochranova: Moravian Church, Iglesia Morava, Kanisa la Morava, tedy Moravská církev. Není to náhoda.

V mladém hraběti, který v roce 1722 převzal statek Berthelsdorf a patronát nad místní luterskou obcí, působily silné vlivy z pietistických a mystických zdrojů. Doufal, že v rámci církevních struktur bude moci realizovat zakládání ústavů podle vzoru svého halského učitele Franckeho, stejně jako setkávání podobně smýšlejících lidí k prohlubování osobní víry. Jeho vizí byl „filadelfský sbor“: Učedníci Ježíšovi, kteří opravdově chtějí být křesťany. Bratři a sestry, již, bydlí-li blízko sebe, prožívají v úzkém spole-

čenství své všední dny pod Slovem Božím. Lidé, kteří se zároveň dovedou angažovat pro Ježíšův příkaz celosvětové misie, kteří skrze zprávy a přímluvné prosby jsou spojeni s mnoha dalšími na blízku i v dáli, kteří nejsou nikdy příliš usedlí, jsou-li voláni ke službě pro Ježíše někde ve světě.

K tomuto mladému Zinzendorfovi přišli Moravané. Ukazovalo se, že oni, kteří pro své vyznání opustili domov a majetek, v mnohém odpovídají právě tomu, veče doufal: tak jako on byli zaměřeni na Ježíše a společenství, obětaví, rozhodní, aktivní. Ale již brzy se ukázalo i cosi jiného: Moravané přišli s církevním zázemím, jehož se nebyli připraveni jednoduše vzdát. Někteří z nich si silně uvědomovali, že jsou pravými potomky české a moravské bratrské církve, církve starší než luterská i reformovaná, v pronásledování se osvědčivší. A tak kapitola „Zinzendorf a Moravané“ pojednává nejen o neobyčejně plodném a dynamickém společenství životním i pracovním, nýbrž také o napětí a vzájemné kritičnosti. Bez

Moravanů by nevznikla ani Obnovená Jednota ani bratrská misie. Zinzendorf se nepochybně - již díky svému společenskému postavení - stal motorem vývoje. Ale Moravané si v rozhodujících situacích zachovali svoji osobitost. I v tomto smyslu je tedy oprávněné, že se Jednota bratrská dodnes nazývá „Moravskou církví“.

Morava - proč ne Čechy?

Sasko hraničí s Čechami, ne s východněji ležící Moravou. Vystěhovalci z Čech přicházeli v letech 1650-1720 do Saská a Braniborska po tisících. Mnozí z těch, kdo opouštěli vlast, aby unikli nucenému přičlenění k římské církvi, se usadili v menších či větších skupinách a splynuli sociálně i církevně s novým domovem. Také kolem Žitavy se nacházely některé z těchto osad. Zinzendorf se dostal do kontaktu rovněž s přistěhovalci českými, leč teprve více než deset let po založení Ochranova. To se týká osad Rixdorf u Berlína (dnešní Neukölln) a Niesky. Na počátku se zde hovořilo česky, v Rixdordu ještě po několika generacích. Avšak v Zinzendorfově blízkosti žili moravští přistěhovalci. Pocházeli z úrodného Kravařska, ze zčásti bohatých rolnických vsí, ze Suchdolu, Ženkavy, Kunína, Žiliny a dalších. I když byla Morava jako druhá z českých zemí odjakživa úzce spjata s Korunou českou, přesto mělo Markrabství moravské dlouhou dobu vlastní práva, hájená zemskou šlechtou v co největším možném rozsahu, Praze i Vídni navzdory. V některých

oblastech Moravy nebyla po třicetileté válce protireformace prosazována se stejnou důsledností jako jinde. Zejména na východní Moravě, tam kde Odra pramení poblíž slezské hranice, se mohly evangelické skupiny, ukryté ve vesnicích, udržet přes dvě generace. Shromažďovaly se okolo bible a zpěvníků českých bratří. Němčina zde byla převažující řečí. Nedaleko odtud v Těšíně nad Olší (dnes město rozdělené mezi ČR a Polsko) působil okolo 1720 v jediném evangelickém kostele široko daleko pietistický farář Steinmetz. Mnozí podnikali daleké pěší pochody na jeho kázání. To spolu s aktivitami cestujících kazatelů znepokojovalo úřady. Policejní akce se množily.

Jak nebezpečný byl pokus vystěhovat se z Moravy, ukazuje, coby příklad za mnohé jiné, životopis Anne Marie Kersten roz. Tonnen, která přišla do Ochranova kolem roku 1730. (1)

„...Probudili mě a oba mé sourozence o půlnoci. Nejmenší dvouleté dítě nesla na zádech matka, jež se navíc nacházela v požehnaném stavu, a druhé šestileté nesl matčin synovec. Otec a já jsme je pomalu následovali. Bylo mi tenkrát osm let. Když jsme ránu přišli do vesnice Rothwasser, potkali jsme lidi, kteří strávili noc v hospodě a okamžitě zajali mého bratrance a šestiletou sestru. Jak to matka upozorovala, plna zděšení se posadila, dokud nedorazil otec. Ten se hned vydal, aby se podíval, zda by mohl své dítě ještě zachránit. Ale bluk u rychtáře byl tak veliký, že se neodvážil dál, poručil tedy své dítě

milosrdenství Spasitelovu a jen spěchal, aby se sám zachránil. Sotva však s námahou dospěl k nejbližšímu houští, klesl v bezvědomí k zemi a dostal záchvat horečky. Tak ležel celý den bez nejnepatrnějšího osvěžení, v noci ale přece pokračoval v cestě. Nemohl nás už dostihnout, protože má matka, vzavši mne za ruku, šla dál. Také matka omdlela z hrůzy a žalu, když se probrala, spatřila lidi, kteří nás hledali. Šťastně jsme jim unikly. Došli jsme do další vsi, kde jsme se ukryly u příbuzných. Když se setmělo, vyrazily jsme na svou cestu, aniž bychom tušily, zda ještě někdy uvidíme sestru a otce. Moje nohy byly po dvou dnech pochodu až do krve poraněné. Přes všechny bolesti jsem utíkala pořád dopředu, a tak jsme s bídou a ztrápené, poté co jsme urazily 33 mil (přes 240 km), přišly za osm dní do Ochranova. K naší radosti jsme se dozvěděly od maminičina bratra, který šel jinou cestou, že otec dorazí později. Bratranec a sestra však strávili třičtvrtě roku ve vězení. Když se dočkali svobody, byl kvůli nám uvězněn dědeček a v žaláři také dokončil svůj život a běh..."

Cesta na Moravu

Zinzendorf v prvních letech po založení Ochranova ještě neměl mnoho znalostí o historii českých bratří. Tím více jej zaměstnávaly aktuální poměry ve vlasti exulantů. Už pro nebezpečí, jemuž byli vystaveni, nechtěl dělat nic, čím by emigraci napomáhal. Na druhou stranu jasně

cítil, že měli vnitřní právo k vystěhování. Nebránil Christianu Davidovi ani ostatním, aby chodili na Moravu a přiváděli své příbuzné a souvěrce.

1724 přišlo do Ochranova současně pět mladých mužů ze Suchdola, a to právě v den, kdy byl položen základní kámen školy, ve které našel své místo také první bohoslužebný sál. Tři z nich se jmenovali David Nitschmann. Jeden tento David Nitschmann chtěl o dva roky později navštívit svého otce. Byl zatčen a držen ve vězení v Kroměříži.

V Kroměříži měl také letní sídlo olomoucký biskup, kardinál hrabě Wolf Hannibal von Schrattenbach. To zavdalo Zinzendorfovi podnět k pozoruhodné bleskové návštěvě. Jen se dvěma průvodci překročil v noci na pondělí 17. srpna 1726 v poštovním kočáře slezsko-moravské hranice, ráno v Olomouci vyměnil koně a okolo desáté hodiny dorazil do Kroměříže. Dal se ohlásit jako hrabě Zinzendorf u kardinálova bratra, císařského tajného rady von Schrattenbacha. Obdržel pozvání ke kardinálově polední tabuli ve dvě hodiny. Do té doby se vyhnul prozrazení čehokoli o svém úmyslu. Teprve pak se mohl v rozhovoru s tajným radou mezi čtyřma očima pokusit prohovořit pro něj důležité body: 1. Důvod, proč emigranty přijímá, totiž výhradně kvůli víře a svědomí. 2. Zda by nebylo možné, dát evangelíkům v zemi více svobody, pak by se i on mohl více zasadit o to, aby neodcházel. 3. Zda by před krátkým časem zajatý David Nitschmann nemohl být propuštěn.

Odpověď byla jednoznačná: Emigrace těch, kdo se nechťejí podvolit katolickému učení a způsobu života, je nevyhnutelná. Dle mínění císaře by pro ni neměli být postihováni, kdo ale jiné přemlouvá a je ze země odvádí, musí za to nést odpovědnost. S případem Davida Nitschmanna nemá tajný rada nic společného. V něm je třeba se obrátit na odvolací soud v Praze. Mistr Jerichovius z Těšína, jeden z Zinzendorfových průvodců, se tedy pokusil Nitschmanna ve vězení navštívit. Strážci se mu to však neodvážili povolit. Proto se Zinzendorf rozhodl nastoupit zpáteční cestu už v noci na pondělí.

David Nitschmann musel zůstat ve vězení ještě tři roky. Pro něj to znamenalo doživotí; zemřel v žaláři v Olomouci v květnu 1729. Jen pár týdnů před ním umřel ve vězení ve Štítech ve východních Čechách teprve 26letý Melchior, další člen rozvětveného rodu Nitschmannů. Oba by bývali mohli vykoupit svou vnější svobodu odvoláním evangelické víry. Je zaznamenáno, že jejich statečnost a mírnost učinily hluboký dojem.

Integrace nebo vlastní moravská cesta?

Ochranovské konflikty v letech 1724 až 1727 byly mnohavrstevné. Zčásti vyrůstaly z napětí mezi tím, co Moravané očekávali a tím, co nalézali v církevní praxi. Už zařízení kostelních prostor v Berthelsdorfu s oltářem, obrazy, krucifixem jim nepřijemně připomínalo římsko-katolické kostely,

kterým ukázali záda. Zvláště urážlivá pro ně byla zpovědnice, jež se v Berthelsdorfu nacházela. Předchůdce faráře Rotheho dokonce zavedl povinnou osobní zpověď. Zinzendorf jim v tom vyšel vstříc, dal zpovědnici odstranit a vyhlásil, „že zpověď bude opět po předchozím upozornění předčítána ve shromáždění a každým pak vykonána. Kdo však byl dosud zvyklý na soukromou zpověď, může o ni požádat.“ Tím „byla hlavní mrzutost vyřešena.“ (2)

Hrabě se snažil Moravanům začlenění do luterské farnosti ulehčit. Tomu sloužil i katechismus, který vypracoval, „Jistý základ křesťanského učení“ z roku 1725. Uspořádáním odpovídá Lutherovu Malému katechismu, obsahuje také jeho výklady. Především ovšem sestává ze slov bible, která dávají odpověď na mnoho set otázek. Moravanům tak je osvětlováno, že zvěstované učení má základ v Písmu svatém, které není zvláštním statkem luteránů, nýbrž je společné všem křesťanům.

Všechny tyto Zinzendorfovy snahy nemohly zabránit velké krizi, při jejímž vyvrcholení mluvčí Moravanů, Christian David, mnil: „Co nám to pomůže, že jsme život nasadili, jsou-li duše zaplétány do prachobyčejného luterství a bídně sváděny a umlouvány, jako by bylo příčiny, proč by chváleny a do nebe vyzdvihovány býti měly, skrze což jsou zdržovány od pravého obrácení, jež jim ještě chybělo, a dvojnásobnými dětmi pekla se stanou?“ (3)

Musel se napřed stát zázrak léta

1727, aby se vzájemně rozhádání odvážili nového společného začátku.

Integrace do konfesijní církve, separace či pokus o třetí cestu, toto téma tím zdaleka nebylo vyřízeno. Mohlo však nyní být řešeno společně, nikoli proti sobě. Snahy, vyjasnit řádem postavení Ochranova vůči Berthelsdorfu, luterské církvi i zemské vrchnosti, našly své předběžné řešení v tzv. „Notariats-Instrument“ (4) ze srpna 1729. V něm se potvrzuje, že moravští přistěhovalci jsou potomky církve, která byla uznávána a ctěna Lutherem, Kalvínem i jinými reformátory. Nechtějí „zahodit jméno bratří a sester, protože je prosté a biblické.“ Ale nechť se „na onen dodatek český a moravský pohlížet jako na sektářské pojmenování, jež rozděluje, neboť Kristus není rozdělen.“ Nadále nechť opustí bohoslužbu v Berthelsdorfu, „dokud nebude omezována naše svoboda v Pánu.“ Všichni „hospodáři či k potvrzenému českému a moravskému bratrství náležející muži“ toto prohlášení podepsali. V krátkém navazujícím dokumentu se farář Rothe a místní pán Zinzendorf za sebe zavazují, že budou respektovat zvláštní ochranovské uspořádání, „dokud na této nesektářské, prosté a smířlivé cestě setrvávají.“

(pokračování v příštím čísle)

*Theodor Gill, Ep.fr.
překlad: Dáša Oupická*

Poznámky:

(1) rukopisný životopis v UnitätsArchivu; (2) ZBG 1912 str.111 pozn.; (3)

Hahn/Reichel str. 96; (4) Büdینگische Sammlung svazek I. 1742 str. 3n.

Zinzendorf a bohoslužba

Bohoslužba je v centru, ale jaký druh bohoslužby? Nic u Zinzendorfa nebylo stereotypní nebo zaběhnutou praxí. Byl dobrodružný a tvůrčí, zvláště v psaní písní a liturgií. Také jiné povzbuzoval, aby psali...

K bohatství tradiční liturgie přidal Zinzendorf celou řadu nových způsobů modliteb a liturgií, aby uspokojil potřeby Moravanů, když se scházeli k bohoslužbám ať jako celé společenství nebo v chórech, ke kterým patřili podle svého věku a stavu. Ačkoliv si cenil starších liturgií, nikdy se nerozpakoval je přepracovat či udělat nové, když se to jevilo oprávněné.

Rovnováha mezi řádem a svobodou, tradicí a tvořivostí, zůstává rysem bohoslužeb Jednoty bratrské. Stále máme bohatou liturgii, která vyjadřuje ducha této církve a která, je-li řádně používána, nám může pomoci přiblížit se Bohu. Říkám „řádně používána“, protože je potřeba, abychom se liturgii modlili, ne ji pouze četli; slova na papíře si potřebujeme přivlastnit, aby vyjadřovala naše naděje a obavy, naše potřeby, naši radost, naši chválu.

Samozřejmě, že nejsme připoutáni k tištěnému slovu. Ono nám dává standard a prubířský kámen, ale Církevní řád nám připomíná, že „... jako žijící společenství bude Jednota bratrská vždy tvořit nové formy v rámci své vlastní tradice.“ Budou zavedeny

nové liturgické formy, neliturgická shromáždění budou často nástrojem naší bohoslužby. Přizpůsobováním veškerého různorodého bohoslužebného materiálu, který je dnes v křesťanských církvích produkován, oživíme a obohatíme naše vlastní shromáždění. To neznamená navzdychky libovolně - jsme vedeni „rámcem své vlastní tradice“ - ale Jednota rozpoznává, že „formy bohoslužeb nejsou cílem samy o sobě, ale prostředkem k cíli, to jest jmenovitě k uctívání Boha v Ježíši Kristu a k obnovenému vydání se do jeho služby.“ (ChO §667)

Když hledíme na Zinzendorfův vliv na bohoslužbu v Jednotě bratrské, můžeme využít to výročí, abychom znovu přemýšleli o našich bohoslužbách, přinášeje poklady nové i staré, jimiž bychom vytvořili prostředek pro naši dobu, abychom vzdali chválu Bohu a sobě abychom pomohli být lepšími služebníky Krista.

*Fred Linyard
z čl. v Moravian Messenger, 4/2000*

Erdmuth Dorothea

- manželka M. L.

Zinzendorfa

(pokračování)

Hraběnkou v Ochranově

Když babička roku 1727 umírá, nevidí už Zinzendorf žádný důvod, aby zůstávali v Drážďanech. Stěhují se v téže roce do Ochranova, kde byl pro

hraběcí rodinu postaven „panský dům“ (Herrschaftshaus). Osada na Hutbergu poskytovala v této době přístřeší asi 300 obyvatelům. Polovina z nich byli moravští exulanti pro víru, kteří přišli po prvních osadnících. K nim přibyli příslušníci nejrozličnějších náboženských proudů z celého Německa, kteří doufali, že zde budou moci žít v bratrském obecenství bez pronásledování. Zinzendorf chce v Ochranově uskutečnit svůj ideál vnitřně spojeného obecenství věřících křesťanů, při čemž vyznání není pro něj důležité. Zámecký sbor, který si původně představoval, se má rozšířit na sbor celé vesnice. Ale v mladé osadě jsou spory a hádky o pravou cestu ke spáse. Zinzendorf se snaží v mnoha vysvětlujících rozhovorech o jednotu. **Ale teprve slavná večeře Páně ve vesnickém kostele v Berthelsdorfu 13. srpna 1727, kdy sbor prožívá probuzení, „den Ducha svatého“, přináší vytoužený pocit společenství a stává se dnem obnovení Jednoty, Brüdergemeine, později též zvané Moravian Church.**

Erdmuth se na tom všem živě podílela. Obsahem jejích úkolů jsou stále nyní jako předtím finance a hospodářství, které dávno překročily rámec její domácnosti. V Ochranově se hodně staví - sirotčinec, internátní škola pro mladé šlechtice s velkou místností pro sborová shromáždění. Mnozí z nových osadníků potřebují finanční pomoc, než se zařídí a sami si budou vydělávat na živobytí. Hraběnkou musí žádat o půjčky a zajišťovat jejich splacení. Prokazuje jistou hospodářskou činnost, kterou Zinzen-

dorf velmi obdivuje, protože mu je zcela cizí. On by se nikdy neodvážil dělat dluhy, a tak mnoho let po smrti své ženy vděčně vyzná: „Ona se ale odvážila a udělala, a tak tu stojí Ochranov a vedle toho ještě mnoho jiného.“

Erdmuth se aktivně podílí také na vnitřní organizaci sboru po 13. srpnu 1727. Je to doba, kdy vznikají „banden“ - skupiny pečující o duchovní růst a úřady v Ochranově, později „chóry“, v nichž jsou především sestrám přiznávána stejná práva jako bratřím, kde je ale dbáno na jejich oddělenost. „Jak jsou bratři vedeni panem hrabětem, tak jsou sestry vedeny paní hraběnkou“, píše se v jedné zprávě. Ona přejímá vedení duchovní péče v jedné skupině a úřad pomocnice. Erdmuth se ztotožňuje zcela s dílem svého muže, jen v jednom bodě má problémy. Zinzendorf by chtěl ze své ideje „prostoty a pokory“ v následování Krista vidět odstranění stavovských hranic a cítit se ve sboru úplně jako bratr mezi bratry. Pro Erdmuth není tak jednoduché, aby odložila všechna privilegia svého šlechtictví a postavila se na stejnou úroveň se sestrami, které pocházejí z rolnických a řemeslnických rodin. Tady se nedá ovlivňovat ani Zinzendorfe. Časem si sama najde velmi srdečný vztah ke členům sboru, ale „vždy zachovává určitý vnější a vnitřní odstup“, jak se vyjádřil Zinzendorf.

Erdmuth správkyň „obce poutníků“

Roku 1727 dostává Zinzendorf rozkaz

od kurfiřta Augusta Silného, aby prodal svoje statky a opustil Sasko. Do Drážďan došly na Zinzendorfa stížnosti od habsburské vlády kvůli „vlákání“ císařských poddaných, čímž jsou míněni exulanti z Moravy. Zinzendorf „prodá“ své statky své manželce, která od nynějška zaujímá postavení oficiálního „místního panstva“ v Ochranově a Berhelsdorfu.

Po kurfiřtově smrti se Zinzendorf může sice znova na několik let vrátit do Ochranova, ale roku 1736 je vypovězen ze Sasky podruhé. Ochranovská obec musí zůstat jedenáct let bez svého představeného. Vláda tím zamýšlela zkázu a zničení bratrské obce. To se však prokázalo být nejlepším prostředkem pro vznik misie a upevnění bratrského obecnství. Zinzendorf shromažďoval kolem sebe „obec poutníků“, která zakládá vždy nové opěrné body, z nichž nejdůležitější byl ve Wetterau blízko Frankfurtu se stanicemi Ronnenburg, zámek Marienborn a Herrnhaag.

Pro Erdmuth se tato „poutnická léta“ stávají velmi obtížnými a namáhavými. Na jedné straně musí udržet postavení Ochranova, i když se tam našlo mezitím mnoho zdatných pomocníků a spolupracovníků. Na druhé straně ji Zinzendorf vždy znova prosí, aby k němu přijela a stala se také pro „obec poutníků“ správkyň (matkou). Proto Erdmuth velmi často cestuje mezi Ochranovem a Wetterau, při čemž cesty dostavíkem jsou velice vyčerpávající. Nesmíme také zapomínat na to, že hraběnka je velmi často těhotná. Do roku 1740 - tedy za 18 let od svatby -

porodila 12 dětí, z nichž jen 4 přežily svůj kojenecký a dětský věk. Tak jsou tyto roky vzdor potěšujícímu růstu a rozšíření bratrské obce pro hraběnkou zastíněny mnohou strastí a utrpením.

Také reprezentantkou bratrské obce

Erdmuth musí také snášet dlouhá odloučení od svého muže; jednou kvůli jeho vypovězení, podruhé kvůli velkým cestám, které podniká. V letech 1738/39 je 8 měsíců na cestě do Západní Indie, kde na karibském ostrově sv. Tomáše začala misie ochranovských bratří. Na podzim r. 1741 se Zinzendorf vydává na velkou cestu do Severní Ameriky, z níž se vrací teprve na jaře 1743.

Na dobu půl druhého roku jeho nepřítomnosti přejímá zastupování tzv. „generální konference“, skupina jeho nejlepších a nejvěrnějších spolupracovníků, k nimž patří také jeho manželka. Kromě úřadu „správkyně“, který zahrnuje rovněž řízení financí, dostává Erdmuth ještě jiné úkoly. Má jet do Ebersdorfu a dosáhnout smíření v tamějším sboru, kde se objevily odlišné názory. Mimoto je vyslána jako reprezentantka bratrské obce do Dánska a Livonska.

Hraběnka necestuje tak ráda jako její muž. Na rozdíl od svého muže vlastně vůbec nerada cestuje. Zinzendorf kárá jednou její „pohodlnost“ se zřetelem na „daleké cesty“, které „Pán chce“. Když čteme Erdmuthiny cestovní deníky o těchto neuvěřitelně

svízelných cestách, strávených částečně v dostavníku, částečně na lodi (např. z Dánska do Livonska), často v zimních měsících, pak můžeme plně rozumět její nechtuti a chápat její odpor. Necestuje samozřejmě sama, nýbrž v doprovodu jí oddaných sester a bratří. Ale Erdmuth byla často v chatrném zdravotním stavu. V Dánsku musí stále znova odkládat audienci u dánské královny kvůli žaludečním křečím. Nakonec přece dochází k rozhovoru s touto vysoko postavenou dámou. Erdmuth má strach z takových oficiálních reprezentačních úkolů. Tyto situace překonává tak, že zcela „přilne ke Spasiteli“ a prosí jej, „aby vedl všechna její slova“. Stále znova zakouší tu vyprošenou pomoc a cítí, že svou záležitost může dobře vykonat.

V Livonsku má z Zinzendorfova příkazu navštívit tamější dílo bratří a potom cestovat dále do Petrohradu, aby se u ruské carevny zasadila za práci Jednoty bratrské v ruských provinciích, v nichž byla práce ohrožena zákazem. K carevně samotné se však nedostane, a musí odcestovat s nepořízenou. Na ruských hranicích je málem zatčena jako „zakladatelka sekty“. Je velice ráda, že se může opět vrátit do Wetterau. Tam dorazil po šťastném návratu z Ameriky také Zinzendorf, takže je rodina po dlouhém odloučení opět pohromadě.

*Erika Geiger
(překlad M. Ulrichová)*